

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 130 (3292) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

PÜNKÖSDI LÉLEKÁRADÁS

Irtta: Dr. Paál Árpád

Pünkösöd ünnepe annak a történelmi korszakfordulónak is az emléknappja, mikor az emberiségben először indult meg a tömeges fölismerés a kereszténység irányában. Krisztus apostolai az ő mennybemenetele után jelenlétük és elhagyatottság érzései között ültek együtt, mikor hirtelen szélvihar zúgásában alászállott közéjük lángoló, melegítő, örök életbizonyossággal biztató, tüzes nyelvek alakjában a Szentlélek, hogy őket bátorlanságukból és elhagyatottságukból kiemelje. Istentől jövő sugalmazással, s a lelkekhez és minden népekhez meggyőzően szóló tudó képességekkel teltek meg azok a szegény, egyszerű és küzködő foglalkozású kisemberek, akikből az apostolok első csoportja állott. De ez a kicsi csoport a Szentlélek ihletésére átforrósodott az örökélet hitének a bizodalmaiba, átjárta őket a hitvallók rajongó buzgósága, s kiléptek a város soknyelvű tömegei közé, hogy hirdessék az emberiség megváltását, az Isten jelenlétét az emberek között, s a lélek megtisztulása útján a földieleten is túl emelkedő üdvözülést, az emberi sors jószágának végtelenségét.

A föld anyagiasságán túl a szellemi és lelki élet magasabb rendűségére, annak bizonyosságára és örökéletű hivatására mutattak rá, s a tömegek előbb zavartan, majd egyre csodálkozóbban, aztán elragadtatva hallgattak rájuk. És mindjárt ezen az első napon egyszerre háromezren keresztelkedtek meg, hogy belépjenek a Lélekben való hit ragyogó birodalmába, megkezdjék az utat az Isten felé, ki alászállott értük, s ki mindnyájukat fiaivá fogadta és aki így az egymással való szent, önzetlen, áldozatos testvérséget várja tőlük. Az emberi lelkek égbe emelkedő, minden földi bajon és megpróbáltatáson győzni tudó közösségi élete akkor kezdődött. Akkor kapcsolódott be az első tudatosság a földi létből a végtelenség fölismerésébe, s akkor kezdték meg a népek az élet új látását, mely a kicsinyességek korlátait lebontotta, hogy kitérje az egész nagy világot, s megmutassa, hogy mit tudnak elérni az emberek, ha hinni remélni és szeretni tudnak.

Tudjuk, hogy ez első lelki felmagasztalás után mennyi megpróbáltatás, kinszenvedés és martíromsága volt a kereszténységnek. Mennyi volt az önmagával küzdő gyarlósága is, de azért az emberiség történelmét mégis megtöltötte a lélek uralmával, a hinni és bízni tudó nagy fölemelkedések vágyaival, törekvéseivel és haladásával. Az emberiség egész szellemét átjárta a maga örök figyelmeztetésével, hogy az evilágon való léte a lelki jószágok tökéletessége felé kell fordítani.

Sok tömegmozgalom volt az első pünkösöd tömegmozgalma óta: népek és földi hatalmak szembenállása folyik ma is, hitetlenségek és az anyagiasság érdekei közötti gyűlölségek harcoltak és tomboltak egymás ellen, s azok vad kísértései bűköznak ma is, mind nagyobb töme-

geket ragadván magukkal. Mégis ezeknek a hullámzásoknak és tömegvonulásoknak az értékelése a múltban is az volt, hogy a keresztény eszmények szerint mi volt bennük a jószág és mi a rosszaság. A kereszténységnek a lelki fonságra és a végtelen jószágra törekvő iránya lett az erkölcsi értékmérő még azoknál is, akik hitetlenek, Istentagadók és az anyag imádói. Még ezek is a kereszténység szelleme szerint mérik, vagy annak erkölcsi szabályaira hivatkozva akarják elhíttetni, hogy ők akarják a több és üdvösebb jövőt a népek javára.

A keresztény pünkösöd hívei tudják, hogy Isten ott van a történelem fölött, s hogy a szörnyű vergődéseken keresztül is mind több és mind jobb felvilágosodásnak kell eljőnie, mely végtére is elhozza a tömegek lelkeinek a mind nagyobb tökéletességeket. Amely fölismereti egyre nagyobb földterületen, egyre nagyobb kiterjedésű tömegekkel, hogy a lélek, az önzetlenség, a jószívűség és áldozatkészség nagyobb és hathatósabb elintézője az emberiség bajainak, mint az anyagiasságok iránti leköötöttség, s az azok miatti hiúság, gyűlölség és hatalmi féltékenység. Az első pünkösöd csodája

ma is él, mert a nagy tömegek, a szegények és egyszerűek lelke ma is inkább fordul az Isten jószágára kereséséhez, mint akármikor valaha. Még az elkeseredett rétegekben is önkéntelenül él és egyre szomjasabb a vágy, mely a keresztény testvérséghez való visszatérést várja, s a püsködi lélekbizodalmat és jobb jövőbe látást akarja megtalálni. De kellene az apostolok is, hogy ez a hit újból lángra gyúljon. Hogy az élet iránti bizalmatlanság kinyírt megenyhüljenek. A Szentlélek örökké él, s ahogy akkor, kétezer év előtt az egyszerű emberek sorából támasztotta a hithirdető bátorságu apostolokat, úgy fogja most is megerősíteni az egyszerű emberek, a névtelen tömegek jószágra vágyó hitét. Az emberi gyarlóságok nem lehetnek örökéletűek, a püsködi lélekáradás azonban örökké megújul.

Lobogózzuk fel a várost Kormányzó Urunk születésnapján

Vitéz nagybányai HORTHY MIKLÓS kormányzó urunk, akit a Gondviselés küldött számunkra, hogy nemzeti sorsunkat bölcs és erős vezetésével történelmünk legnehezebb napjaiban a szebb jövő felé irányítsa, most tölti be áldozatos és munkás életének hetvenötödik évét. Felszabadító Kormányzó Urunk iránt érzett mélységes hálnk, hűségünk és hódolatlunk jeléül a város valamennyi házat június hó tizennyolcadikán lobogózzuk fel.

Nagyvárad, 1943. évi június 12. napján.

Dr. SOÓS ISTVÁN s. k., polgármester.

Nagyvárad, június 12. A Magyar Élet Pártjának nagyvárad-városi szervezete folyó hó 16-án este 7 órai kezdettel Hlatky Endre dr. főispán elnökle alatt ülést tart. Az ülés egyetlen tárgyszorozati pontja: megemlékezés a Főméltóságú Kormányzó Ur 75-ik születésnapjáról. Az ünnepi beszédet Molnár János prelátus-kanonok mondja.

A párt vezetősége ezúton is kéri a szervezet tagjait, hogy az ünnepi ülésen lehetőleg szívet ruhában, minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni.

Győr. (MTI.): Győr város törvényhatósági bizottsága a Kormányzó Ur Öföméltóságának közeledő 75-ik születésnapja alkalmából lelkes hangulatu ünnepi díszközgyűlést tartott. A magyar

Hízekegy eléneklése után Polniczky Lipót főispán mondott nagyhatásu ünnepi beszédet. Azután Pokorny Miklós prépost-kanonok, törvényhatósági bizottsági tag méltatta a Kormányzó Ur elévülhetetlen érdemeit. A díszközgyűlés lelkesen éltette a Főméltóságú Urat és elhatározta, hogy születésnapja alkalmából hódolófeliratban üdvözli.

Éjjel-nappal tomboló tűz- és acélviharban élnek egy hónapja Pantelleria védői

Minden eddiginél súlyosabb válság támadt G'raud és De Gaulle között

A Mai Nap írja: Rómából jelentik, hogy a Pantelleriát támadó angol-amerikai haderő nyomozó fölénye és a visszautasított második fegyverletételi ajánlat jellemzi az olaszok hősi magatartását ebben a kérdésben. Nincsen olasz, aki ne érezne jogos büszkeséget és csodálatot Pantelleria védőinek hősi magatartása iránt. Semmi nyoma nincsen a bizonytalanságnak és bátoratlanságnak, sőt Pantelleria esetleges elesésével is csak növekszik az olasz nép ellenállási akaratának ereje és az ellenségkel szemben érzett gyűlölete.

Az olasz nép jól tudja, hogy most az egész világ figyelme Pantellerián van és ebben a tudatban élnek vagy halnak az olasz hősök ezen a szigeten. Az olaszok örömmel és elégtétellel fogadják

barátságos külföld sajtójának elismerését a sziget hős védelmezői irányában. Ezek a hős védők május 9 óta a fölényben lévő angol-amerikai tengeri erők szakadatlan bomba- és gránátzaporában élnek. Éjjel-nappal megszakítás nélkül tűz- és acélvihar zúdul rájuk. A parányi sziget védelmezői tudják, hogy a sziget inkább Afrikához, mint Európához tartozik. A szigetről az olasz határokon túl élő emberek alig tudtak valamit, az angolok pedig soha semmit.

A most folyó harc aránytalan. A tegnapi jelentés is ezernyi ellenséges támadó gépről emlékezett meg. Azonban az olaszok sem maradnak adósok. Május 9-től június 10-ig a sziget légvédelmi ütegei és az olasz vadászok 178 ellenséges repülőgépet, legalább 300 pilótával

együtt lelőttek.

Tangerből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az algiri rádió amerikai hírközlője péntek esti utolsó adásában kijelentette, hogy újra válság támadt G'raud és De Gaulle között, amely minden eddiginél súlyosabb és komolyan veszélyezteteti a franciák együttműködését Északafrikában. De Gaulle nem hajlandó elállani az északafrikai közigazgatás teljes reformjának követelésétől, melynek kapcsán el akarja kergetni azokat a tisztviselőket, akiket Vichy iránt táplált hűséggel vádol. De Gaullenak Giraudhoz intézett jegyzéke valóságos ultimátum és komoly bonyodalmakhoz vezethet.

Kisleányom vakációzik

Hazahozta a gyermek a bizonyítványt. Kicsit szorongott a vizsga óta, mert a számtanban nem nagyon vitézkedett, az ének sem erős oldala, s a magaviselet miatt is lehettek komoly aggodalmak. De vannak tárgyak, amelyekben nagy többlet-teljesítményt mutatott fel s ez feljavította a kétes jegyeket. Így tiszta kitűnő lett a bizonyítvány.

Kijár ilyenkor a hagyományos cukrászdai foglalkozás, azonkívül az egy pengős honorárium. Én ebben a korban végigháztam a rokonokat a tisztakitűnővel s addig álltam, mosolyogtam és hallgattam a dicséreket, amíg rá nem jöttem, hogy az elismerésnek kézzel fogható formában is meg kell nyilatkoznia. A nagyapám mindig egy lényes ezüst koronát nyomott a markomba s ez képezte vakációi költségvetésem legfontosabb bevételi tételét. Később, hogy egyre togytak a kitűnők és a jelesek s másirányu érdeklődéseim mind több és több gyöngyejegyet sorakoztattak fel bizonyítványomban, a szüneti költőpénz ügye is veszendőbe ment, mindaddig, amíg elég nagy fiu nem lettem ahhoz, hogy perondra léphettem az önképzőkori pályázatok versenyén.

De erről a hanyatlásról én bölcsen hallgatok idehaza és rengeteget táradozom, hogy gyakorlati irányba tereljem a gyermek figyelmét, mert az én szorgalmam ott kezdett törést szenvedni, mikor elhagytam a realitás talaját és irodalmi álmok ködében veszttem el. Ugy veszem észre, a mai ifjúság sokkal jőzanabb életfelfogásu, mint a mi nemzedékünk volt. Hiszen ma is akadnak, akik versekkel ostromolják a szerkesztőségeket, de a középiskolák osztályaiban ma már korántsem olyan magas azoknak a százaléka, akik okvetlenül költők akarnak lenni, mint a mi időnkben. Egyetlen egy gazdasági érdeklődésű fiu volt közöttünk, egy zsidó terménykereskedő fia, aki folyton üzletekről és áriolyamokról beszélt, közgazdasági lapokat olvasott a pad alatt, hatalmas vállalatok megalapításának terveivel foglalkozott, s gonyos kézlegyintéssel intézte el a mi irodalmi törekvéseinket. Mi viszont lemosolygtuk őt. Az élet neki adott igazat. A román megszállás ellenére is nagyszerűen érvényesült, egyik vállalatot a másik után alapította, gyártulajdonos lett, e rengeteg vagyonra tett szert. Igaz, hogy átmenetileg börtönben is kellett ülnie, de ezt a fordulatot már nem tisztán közgazdasági felkészültsége és tehetségei, hanem részben taji alapon is kijejlődött hajlamai irézték elő.

Sajnos, az én gyermekemnél nem sok gyakorlati készséget tapasztalok, ami súlyos öröksége bizony. Rossz jel, hogy osztályában ő a legjobb fogalmazó, még rosszabb jel, hogy már egy vers is kipattant kilencéves gyvelejéből. Nagyon komolyan meglec kéztettem érte, mire ő lutinul eskendálta nekem a híres ovidiusi verssort: „Ve, ve, care pater...” amit egyszer trétából elmondtam neki és ő sohasem felejtette el.

Sok szemrehányást kapok barátaimtól, hogy rosszul nevelem a gyermeket, mert nem zárkozom el azelől, hogy néha komoly dolgokról is beszéljek vele. De én már rég nem vagyok egy véleményen azokkal, akik tulságosan lebecsülik a gyermeki értelem befogadó képességét s a vele való foglalkozásban alig lépik túl a

gügyögés határait. A gyermek visszautasítja ezt, s ha fejlett az értelme, maga keres szellemi megterhelést magának. Egyéb híján képes visszatele olvasott szavak egész tömegét megtanulni. Akkor már inkább jegyezze meg a gyomnövények neveit a kertben s a csillagképek neveit az égen.

Attól még maradhat gyermek. Az én kisleányom, alighogy hazahozta a bizonyítványt, egyszerre elhárított magától mindent, ami a civilizációra emlékeztet. Nem akart többé szandált se huzni, szorosabbra tűzte kapcsolatait a szomszéd gyerekekkel s mástól óra alatt ugy nekiadta magát a vakációzásnak, hogy külső megjelenése egy cigány purdénak is becsületére

vált volna. A kapu cementlap — tetején rendezte be fogadósobáját és játéktermét, s oda invitálta játszópajtásait malmozni, dominózni, löversenyezni, sakkozni. Klubnak nevezték el ezt a helyet s jóakaróim hallatlanul csodálkoznak, hogy nem tiltom le onnan őket, sőt hágcstót szegeztem a kerítésre, hogy megkönnyítsem az odajutást. Egyedül azt az ellenérvemet fogadják el, hogy itt sokkal jobban szem előtt vannak, mint akárhoz másutt. Pedig a fő érvem az, hogy hadd vakációzzanak.

Nincs is most ennél nagyobb szülői feladat. Hadd vakációzzanak a gyerekek, minél több szabad örömmel, minél több vízzel, napfényvel, levegővel, itt-ott észrevétlen irányításokkal a gyakorlati élet felé amiből még mindig tulontul keveset ad az iskola. (J. b.)

KORONA Filmszínházban.

Álomsárkány

Főszerepben: uráti és Perényi, továbbá Rainay, Vizváry, Földényi.

Félévi gazdasági jelentést adott ki a Magyar Általános Hitelbank

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Magyar Általános Hitelbank most adta ki félévi gazdasági jelentését, melyben többek között kiemeli, hogy pénzügyi kormányzatunk továbbra is arra törekszik, hogy a rendkívüli háborus kiadások minél nagyobb mértékben a folyó bevételekből nyerjenek fedezetet és a kincstár csak korlátozott összegeken vegyen igénybe hiteleket. Ezért az elmúlt időszakban újabb adóemelések váltak szükségessé. Az állami adósság a múlt év folyamán kerekén 1.2 milliárd pengővel emelkedett, de itt figyelembe veendő, hogy ebben az összegben az első világháboru alatt jegyzett hadikölcsönök felértékelésével kapcsolatosan kibocsátásra kerülő kötvényeket is már számításba vették, 350 millió pengővel. Az államadósság aggodalomra nem ad okot, mert egész évi nemzeti jövedelmünk felénél is kisebb.

A pénzpiac helyzetét ismertette a jelentés rámutat arra, hogy a hadviselés érdekében felfokozott ipari termelésünk, valamint a termelés értékesítése és a kiviteli finanszírozása jelentékeny új hitelek igényel.

A betétállomány alakulásában kedvező fordulat állott ugyan be, de a száporulat továbbra sem tartott lépést a hitelszükséglet emelkedésével. A bankjegyforgalom emelkedésében lényeges szerepet játszott, hogy a közönség a kibocsátott fizetőszközök jelentékeny hányadát — illetékes körök becslése szerint közel egynegyed részét — készpénzben tartja. A pénzügyi kormány elemozditani igyekszik a teaurált összegek helyes felhasználását, ezért törlesztést meghaladó fizetést teljesítenek a zálogleveles kölcsönökre.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy megboldogult férjem

néhai **Piskorán János**

autófényező üzemét

Csáky utca 27 sz. alatt

tovább vezetem, kérem a t. közönség szives pártfogását. özv. Piskorán Jánosné

Lábbelikészítésre használták fel és adták el a más célra kiutalt bőröket

Árucsempészésért és árdrágításért ítélték el őket

Nagyvárad, június 12. H. Pál bórkereskedő az özvegy édesanyja és sógora tanyáján elhullott néhány marha és ló bőrét kölcsönkérte azzal, hogy majd háboru után, amikor már a bór szabadforgalom tárgyát képezi, visszaadja. Ezekre a bőrökre kiutalást kért azon a címen, hogy ezerszámok céljaira dolgoztatja fel. A bőröket azután eladta utalvány nélkül több eszmadának lábbeli céljaira. Az ügyben rajta kívül még H. készített lábbeliket a megengedett ár-

Jolán bórkereskedő. Balogh Józsefné, nagykárolyi eszmadia felesége, Nyéky József érmihályfalvai eszmadia, Csendom Lajos nyirábrányi eszmadia, özv. Fekete Sándorné érabrányi cipésműhely tulajdonos és Barta Ferenc érmihályfalvai eszmadiamester kerültek a vádlottak padjára, mint akik részben vásárolták a bőrökből utalvány nélkül és áron felül, részben pedig az azokból készített lábbeliket a megengedett ár-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Elnémult harangok.

BELVÁROSI: Ne kérdezd ki voltam.

CASINO: A miniszter barátja.

KORONA: Álomsárkány.

nál magasabban adták el.

Az ügyet ma délelőtt tárgyalta a nagyváradi törvényszék dr. Gavallér László büntető egyesbirája. A vádlottak kihallgatása után dr. Sztachó Géza védő kérésére és dr. Dutkay István kir. ügyész indítványára a bíróság szakértőként hallgatta ki Rába Nándort, a bórkereskedők érdekképviseletének főtíkárá, akinek véleménye alapján a kir. ügyész Balog Józsefnével szemben eljettette a vádat, H. Pál és Jolán esetében büntetett helyett vétegre, Nyéky Csendom, özv. Feketéné és Barta Ferencel szemben pedig kihágásra módotta.

A bíróság H. Pált és Jolánt árucsempészet útján elkövetett árdrágító visszaélés vétsége miatt 200, illetve 1000 pengő pénzbüntetésre, Nyéky Józsefet, Csendom Lajost s Barta Ferencet kihágásért 100—100 pengő, özv. Fekete Sándornét ugyanezért 50 pengő pénzbüntetésre ítélte, míg Balog Józsefné ellen megszüntette az eljárást. Az ítélet jogerős.

SZÍNHÁZ

Patyolatkisasszony — Bemutató a Szigligeti Színházban

A Szigligeti Színház társulata négynapos pötezon keretében a *Patyolatkisasszony* című zenés bohózatot mutatta be pénteken este, amely az elmúlt évadban a budapesti Vidám Színpad nagyszerű műsordarabja volt.

A bohózat nem tartozik a gyorsan perdülő eszelekményű szellemes színpadi termékek közé, de azért egyesíti magában a műfaj sok hagyományos kelékét. Alapötlete az, hogy egy fiatal márkí beleszeret egy takarítóvállalat csoportvezetőjébe s hogy állandóan a közelében lehessen, elszegődik segédmunkásnak a vállalathoz. Ebből mulatságos bonyodalmak származnak. Szerencsére az öreg márkí megértéssel van fiának szerelmi kalandjai iránt s így az nagyobb megrázkódtatások nélkül jut el a megnyugtató végkifejlethez.

Az előadás kisebb vonatott volt a bemutatón, magán viselte a rögtönzöttség bélyegét, de feltételezhető, hogy a következő előadásokon nagyobb lendületet visznek bele színészeink. A fő nő szerepeket Jurik Julcsi és Szógi Arany alakították sok közvetlenséggel, kedvesen s az öreg és fiatal márkí szerepeit Tanay és Pálközdy játszották igen elevenen s elismerést érdemlő jellemző készséggel. Jók voltak Bakay és Útő is.

A közönség sokat nevetett a bohózat váratlan fordulatain és vidám ötletein s a kellemes zene- és táncszámok sem tévesztették el hatásukat.

A zenekart Matolcsi karnagy kifogástalanul vezette. (*)

Heti műsor:

12-én, szombaton este: Patyolatkisasszony, „A” bérlet.

13-án, vasárnap délután: Patyolatkisasszony.

13-án, vasárnap este: Patyolatkisasszony.

14-én, hétfőn délután: Patyolatkisasszony.

14-én, hétfőn este: Patyolatkisasszony. (bücsüelőadás).

Súlyos veszteséget szenvedtek a bolsevisták a keleti arcvonal középső szakaszán

Elsülyesztettek a német buvárnaszádok 9 hajót 43.000 tonna ürtartalommal. Májusban a német légvédelmi ütegek 537 angolszász repülőgépet lőttek le

Berlin. (MTI.) A Német Távírási Iroda értesülése szerint májusban német légvédelmi ütegek 537 angolszász repülőgépet lőttek le.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Június 1. és 10. között a tengely légi és légelhárító erői a Földközi-tenger felett 138 ellenséges gépet lőttek le, közülük 12 gépet Pantelléria felett.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Június 10-én a szovjet 93 repülőgépet veszített. Három német gép nem tért vissza.

Nyugalom a kubáni hidfőnél

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A keleti arcvonalon csütörtökön csak tüzéri járőrtevékenység volt. A kubáni hidfőnél nyugalom volt. Bolsevista repülők a német felszállóhelyeket igyekeztek támadni, de a német vadászok szétszórták a támadókat és a támadó repülőgépeknek majdnem felét elpusztították.

Szünet nélkül támadják Pantelléria szigetét az angolszász repülők

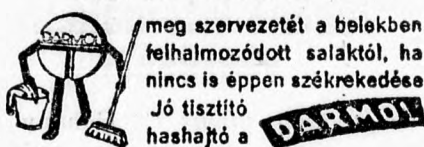
Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1112. közleménye: Pantelléria szigete felett a péntekre virradó éjjel szünet nélkül egymást váltották fel a bombavetőkből és vadászokból álló erős ellenséges kötelékek. A sziget helyőrsége az angolszász repülőgépek pusztító tevékenységével szemben is büszkén elutasította az újabb felszólítást a megadásra.

Az 53. ezred és a 150. raj vadászai, amelyek vakmerően szembeszálltak az ellenséges tulerővel szemben, elkeseredett légi párharcok során 12 gépet lőttek le. 8 gépet német vadászok lőttek le a sziget felett. Lelőttek ezenkívül a Cap Bon közelében még két ellenséges gépet. Olasz bombavető a tuniszi partok mentén megtámadtak egy ellenséges karavánt és eltaláltak egy 3.000 tonnás gőzöst. A csütörtöki hadműveletekről hét gépünk nem tért vissza. Egy gépet a calihiri partok mentén a légvédelmi ütegek lőttek le.

Német zuhanóbombázók elsülyesztettek egy szovjet hajót

Berlin. (MTI.) A Német TI értesülése szerint június 8-án német zuhanóbombázók elsülyesztettek egy szovjet ellátási hajót a Finn-öbölben.

Tisztítsa

meg szervezetét a belekben felhalmozódott salaktól, ha nincs is éppen székrekedése. Jó tisztító hashajtó a DARMOL.

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelenti a Német TI. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonalon járőr- és rohamcsapattevékenység folyt. Erős szovjet légi alakulatok német tábori repülőterek ellen irányuló támadási kísérletei során heves légi harcok fejlődtek ki. A keleti arcvonal középső szakaszán az ellenség súlyos veszteséget szenvedett. A 11-re virradó éjjel néhány német harci gépek bombázták a szovjet egyik hadiipari üzemét. A Földközi-tenger terében német és olasz vadászok csütörtökön 22 gépet lőttek le. Német buvárnaszádok elsülyesztettek 9 hajót 43.000 tonnával hajókaravánokból és magánosan haladó hajókból és torpedótalálatokat értek el további két hajón.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Német harci gépek a péntekre virradó éjjel ismét Gorkij egyik hadiipari üzemét támadták. Hatalmas tüzek keletkeztek. Két gép nem tért vissza.

Newyork. (Bud. Tud.) Amerikai haditudósítók jelentése szerint a brit csapatok második támadást intéztek Lampedusa szigete ellen.

1943 június 19. szombat este 7 órákor

MEDGYASZAY VILMA

sanzon estje zongorán kísér Vámos Eva budapesti zongoraművésznő

Jegyek elővételben kaphatók: Nemzeti könyvkereskedés Rákóczi út 11. Tel. 14-25. Pallas könyvkereskedés Rákóczi-út 4. Tel. 32-54. Klein László papírkereskedés Kossuth-u. 1 Tel. 25-40.

A közérdeket szolgálja

tűzelőanyag-megtakarítással, ha otthonában is kihasználja meglévő hőpalackját. A folyadékteleket nem kell felmelegítenie, ha melegen hőpalackba tölti

ORION HŐPALACK

Kevés jelölt jelentkezik mestervizsgára megfelelő ismeretekkel

Mestervizsgára előkészítő tanfolyam nyílt a gépipari középiskolában

(Ngyvárad.) Két év óta gyakran jelennek meg a hírlapok hasábjain értesítések az ipari mestervizsgákról.

Az iparosságnak évtizedes kívánsága valósult meg 1936-ban a mestervizsgák kötelezővé tételével. Ezeket a mestervizsgákat az tette szükségessé, hogy ne lehessenek önálló iparosok olyan egyének, akik az iparuk folytatásához megkívánható leg-
elemibb ismeretek birtokában sem voltak. Ezek a kontárok tudatlanságukkal rontották az ipar tekintélyét és károsították iparos társaikat, mivel még azt sem tudták kiszámítani, hogy mennyiért vállalhatnak el egy munkát.

Az eddig lefolytatott mestervizsgák is azt igazolták, hogy a vizsgákra jelentkezőknek igen nagy százaléka ma sem rendelkezik a megkövetelhető minimális elméleti ismeretekkel. Ez indította arra az Ipartestületet, hogy egy mestervizsgára előkészítő tanfolyam felállítását sürgetse.

Ez a tanfolyam az m. kir. Állami Gépipari Középiskolában, Szontagh Gusztáv vezetése alatt 1943 június 2-án megkezdte működését.

Ezeknek a megismétlődő tanfolyamoknak tantárgyai a következők:

1. Ipari közigazgatási és jogi ismeret 8 óra.
2. Az adó illeték, közszállítás 6 óra.
3. Társadalombiztosítás (OTI) 2 óra.
4. Ipari könyvvitel (ez a könyvvitel kötelező minden kisiparosra, aki három segédnél többet alkalmaz) 20 óra.
5. Árszámítás

4 óra. 6. Üzleti fogalmazás, levelezés 8 óra. 7. Egészségtan 2 óra. Összesen 50 óra.

Részvételi díj 15 pengő.

A felsorolt tantárgyak kivétel nélkül olyanok, amiket minden önálló iparosnak jó tudni, akire már nem kötelező a mestervizsga. Ezért kívánatos, hogy minél több iparos is jelentkezzen a Gépipari Szakiskola Igazgatóságánál és kérje ezen tanfolyamra való felvételét.

Azoknak pedig, akik mestervizsgára készülnek, a tanfolyam hallgatása feltétlenül szükséges, mert a vizsgáztató bizottságok kénytelenül az ipar színvonalának biztosítása érdekében az eddignél szigorúbb mértéket alkalmazni a vizsgázókkal szemben.

A vidéki vizsgázóknak is ajánlatos egy ilyen négyhetes tanfolyam tartására itt vállalni munkát, mert a tanfolyam nemcsak a mestervizsgát segíti át őket, hanem az iparost az életben szükséges tudnivalókkal is ellátja.

Ujabb sztrájk tört ki az Egyesült Államokban. Amszterdamból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Az angol hírszolgálat birninghami (Alabama állam) jelentése szerint két alabamai bányász munkásai pénteken sztrájkba léptek tiltakozásul Icke amerikai bányafőbiztos rendelkezése ellen, amellyel sztrájknaponként egy dollár bírságot róttak ki a bányászokra.

A felsőoktatás múltja Nagyváradon

— Dr. Horváth Jenő előadása városunk egyik legégetőbb kérdéséről —

Horváth Jenő egyetemi tanár, a nagyvárad kir. jogakadémia volt professzora, a város vezetésének meghívására szombaton, 12-én délután fél 6 órakor a városháza dísztermében előadást tartott „A felsőoktatás múltja Nagyváradon” címmel. Az előadás érdekességénél és fontosságánál fogva mindenkit érdekel, ezért teljes egészében közöljük olvasóink számára. (Szerk.)

A felsőoktatásnak az elmúlt időkben talán egyetlen, azóta inkább csak egyik szerves volt az egyetem, de ma is az egyetem az, mit felsőoktatás alatt általában érteni szoktak.

Egyetemek alapítása mindenkor uralkodói jog és kiváltság, a nevelés felsőjogának talán legjelentősebb része volt.

Magyarországon a király gondoskodott arról, hogy országa ne nélkülözze az oktatásnak nyugaton bevett legmagasabb intézményét, az egyetemet. Nagy Lajos méltóságának teljében, 1367-ben, Pécsen alapította meg az első magyar egyetemet.

Egy pillanatra meg kell állnunk az alapításánál, mert a király nagy tisztelője volt Váradnak és mert ő is, utóda, Zsigmond király is, gyakran megjelent Váradon. Nagy Lajos leánya, Zsigmond felesége, Szent Lászlónak váradai egyházában pihent, később Zsigmond is oda temetkezett.

A középkori Várad e két király kitartható ragaszkodásának és bőkezűségének köszönhető fénykorát.

Egyházakat, szobrokat, emeltek, ki-magasló emlékeket az európai művészetnek és műveltségnek. Tudósokat hoztak, kik Várad könyvei között akadémiát alkottak. Bár akadémiájuk nem szervezhető társasággá, a váradai könyvek-ből pedig nem alakult olyan könyvtár, melynek nevét az irodalomtörténet megörökítette, mégis ennek az akadémiának a gondolatát vitte magával Vitéz János váradai püspök és jött létre a gondolatból a Dunai Tudós Társaság, a Korvina-könyvtár és a budai egyetem.

Ha gyengének látezik az a fonál, mely Vitéz egyetemét az elhagyott Váradal összeköti, mégis Váradról került a közéletbe Oláh Miklós és Váradra emlékeztető állított főiskolát Nagyszombatban. Ezt a főiskolát a váradai Pázmány Péter fejlesztette azután egyetemmé, így jött létre a mai budapesti királyi magyar Pázmány Péter tudományegyetem.

A külön államéletre berendezkedő Erdély rendje 1558-ban négy főiskolát állítottak fel és azok egyike Váradon talált otthonát.

Azok a váradiai, akiket a középkor végén Európa egyetemén megtalálunk, most a külföldi egyetemeken felavatott mesterként foglalták el helyüket abban a végvárban, melynek létét a török áradat fenyegette. Várad ennek ellenére is a kor szellemi áramlataitól vitette magát, azok élén haladt, modernebb kívánt lenni az erdélyi főiskoláknál. Csak azért nem vált európai hírű otthonává a puritán mozgalomnak, mert 1660-ban a vár elesett, a nagy jövőre hivatott váradai kollégium tanáraival és diákjaival együtt volt Debrecenbe menekülni kénytelen. Amit a magyar politikai

gondolkodás történetében ez a váradai kollégium hátrahagyott, azt még nem dolgozta fel a magyar történetírás.

Azt gondolná

az ember, hogy a felsőoktatás történetének ime harmadik periódusához érkezünk el akkor, amikor 1780-ban Mária Terézia öt királyi akadémiát létesített és azok egyikét Váradnak szánta.

Ez a királyi elhatározás ismét visszavetted Váradnak régi vezetőszerpét a Tiszántul szellemi életében.

A váradai királyi akadémia 1780-tól 1788-ig és pedig bölcsészeti karral, 1788-tól 1849-ig két, azaz bölcsészeti és jogi karokkal rendelkezett, 1788-ban jogakadémiává alakult át, 1911-ben azonban két tanszéket ismét visszavetted a régi bölcsészeti kar tanszékei közül.

A különböző karoknak ez a változása jelentős volt azért, mert ha valaki abban keresné a különbséget az egyetem és a Váradon fennállott királyi jogakadémia között, hogy az előbbi több karral rendelkezik, úgy a váradai akadémiának egyetemé való fejlesztésében ez az aggodalom nem képezhet akadályt, mert az utóbbi hosszú ideig két karral rendelkezett és fennállásának utolsó időszakában a második kar egyes tanszékeit visszanyerte.

Megerősíti ennek a különbségnek a csökkentését a 1780-ban kelt királyi rendelkezésnek az a része is, hogy az uralkodó maga sem látott áthidalhatatlan különbséget az egyetem és az általa létesített királyi akadémiák között, mert ezeket a Budán működő magyar egyetem leányintézetének mondotta, tehát nem elhatárolást és eltávolodást keresett közöttük, hanem az egybetartozást már az alapítás idején az alapító tekintélyével alapította meg.

Megerősíti ezt az a tény, hogy ezek a királyi akadémiák az ország különböző részeiben az egyetemet pótolták és hogy idővel nagyrészt egyetemékké fejlesztették őket. A nagyszombati akadémiát 1780-ban az alapító Mária Terézia maga állította helyébe az onnan elvitt egyetemnek; a kolozsvári egyetem 1872-ben, a debreceni és pozsonyi 1914-ben, a pécsi 1921-ben, hasonló akadémiákból alakultak.

Fentiek alapján

semmi különös nem volt abban, hogy a váradai jogakadémiának egyetemé való fejlesztése éppen a karok szaporítása útján merült fel. Az akadémiájának ezéves fennállását ünneplő város 1889. március 19-én kelt emlékiratában Kolozsvár példájára, jogakadémiájának egyetemé való fejlesztését kérte az országgyűléstől. Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, ki elé az emlékirat került, 1890. június 17-én maga jött le Váradra és itt Váradon tett ígéretet az arra alkalmas jogakadémiának egyetemékké való fejlesztéséről. Nem vette ki azok közül a váradai jogakadémiát, mert ebben az esetben nem Váradon tette volna meg az említett nyilatkozatot.

A jelenlevő Schlauch Lőrinc váradai püspök is ezért tett a jelenlevő miniszternek ígéretet aziránt, hogy egyetemé való átszervezés esetén átengedi neki a latin szertartású teológiát. Ekkor merült fel az a gondolat, hogy a teoló-

Legszebb pünkösdi ajándék

ZONGORA és HARMONIUM

Előnyös csere — vétel — eladás — javítás — hangolás.

JURÁSZIK

hangszerkészítő üzeme.

Nagyvárad, Saspalota.

Városi zenede hangolója. — Telefon : 25-65.

giai kar mellett görög szertartású katolikus hittudományi kart állítanak; ebben az esetben Várad egész Keletmagyarország és Erdély szempontjából beláthatatlan fontoságu intézmény szék-helyévé lett s ezáltal a város jelentősége nagy mértékben emelkedett volna.

Megerősítette a látogatáshoz és a felmerült tervekhez fűzött reményeket az, hogy röviddel azután, 1890. szeptember 10-én Ferenc József legmagasabb látogatásával tüntette ki a váradai jogakadémiát.

Csáky miniszter távozása jelentékeny korhatárt képez a magyar felsőoktatás történetében.

Bár az egyetemé való fejlesztés útja továbbra is járható maradt, mert a királyi jogakadémiák 1874-ben teljes jog- és államtudományi karokká alakultak, 1911-ben a dékáni rendszert is bevezették. Nagyvárad városa pedig 1907-ben megújította kérelmét az egyetem felállítására ügyében, a remények nem valósultak meg.

Csáky Albin

távozása után ugyanis az első helyre nem az akadémiáknak egyetemékké való fejlesztése került, hanem az a kérdés volt eldöntendő, hol létesüljön az ország harmadik egyeteme.

A zégrábi jogakadémia Horvátország, a kolozsvári akadémia Erdély részére alakult egyetemé, az anyaország égtájak szerint kapott egyetemet nyugaton Pozsonyban és keleten Debrecenben, ahol 1660-ban a váradai kollégium új virágzásnak indult.

Ekkor merült fel az az aggodalom, hogy a jogakadémiának nincsen szigorlatoztatási joga, de nem tették hozzá, hogy annak megadása, mit a váradai jogakadémia már 1874-ben és 1918-ban ismételve kért, ezt az aggodalmat eloszlatta volna, tehát ez aggodalmat a kérdés nem teljesítése tartotta fenn.

Ugyanígy merült fel az az aggodalom, hogy a jogakadémia látogatottsága nem indokolta meg a fejlesztést. A gondos vizsgálat ugyanis kiderítette, hogy a váradai akadémia hallgatóinak állandó többsége Biharból és a déli vármegyék-ből származott, nem érintette sem a régi két, sem az új debreceni egyetem érdekkörét; ezt az érdekkört csak a szegedi egyetem felállítására érintette, mert az lett a délvidék főiskolájává.

Kérdés tárgyát ettől kezdve inkább az képezte, hogy lehet-e a váradai jogakadémiának egyetemé való fejlesztése végett olyan lehetőséget, találni, mely az akadályokat elhárítja.

Ebben a gondolatban küldött ki a kar 1918-ban egyetemi bizottságot, mely a változó időkben több ízben tartott beható tanácskozásában gyakorlati irányu tanzakok kiegészítésében vélte felismerni a váradai akadémia fejlesztésének útját.

Hogy a volt jogakadémia Magyarország felsőoktatásának és Váradnak történetében mit jelentett, azt a következő adatok mutatják: a váradai jogakadémia 20 professzort adott a különböző egye-

temeknek: 1888 és 1915 között professzorai 330 könyvet és tanulmányt írtak és növelték velük a magyar tudományos irodalmat: 1917—18. szabad egyetemet tartottak fenn: tanára könyvtára 20.000 kötettel, diák-jóléti alapja 60 ezer aranykoronát kitevő tőkével rendelkezett.

Ezek mögött a eszükéknél látszó adatok mögött a magyar felsőoktatás múltjának fényes fejezete foglal helyet. Ha pedig valaki ezt a fejezetet a város kultúrtörténetébe kívánna illeszteni, vegye figyelembe azt is, hogy Nagyvárad a középkor századai óta változatlanul a magas műveltség európai hírű tudásainak otthona, a magas műveltség felé való törekvés színhelye volt.

Nem Nagyvárad hibája volt az, hogy mindez nem vezetett konkrét sikerekhez a magas műveltség intézményesítése terén. De nem is változtatták meg az új helyzetek azt, ami a multban meg volt és ami alapot képezett a jövő felé.

Mint a volt királyi jogakadémia egykori professzora, ki annakidején a kar megbízásából annak történetét 1915-ig megírtam, a kartól kiküldött egyetemi bizottság tagja és előadója voltam, kedves kötelességemnek tartottam, hogy megerősítem azt a régi hagyományokból táplálkozó tudatot, amely e várost a magas műveltség és a felsőoktatás terén, mire a nagy nemzetek büszkének, Magyarország városai között az első sorába emeli. A múlt ereje megnyitja majd neki ezen a téren is az utat az új virágzás és az új magaslatok felé.

Helybenhagyta a vidéki főkapitányság dr. Weimann Jenőné internálási végzését

Nagyvárad, június 12. Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy a rendőrség a közre káros tevékenysége miatt elrendelte özvegy dr. Weimann Jenőné ismert nagyváradai asszony rendőrhatalomsági őrizetbe való vételét. Weimanné a magyar nemzetet súlyosan sértő névtelen levelet küldött a rendőrségnek s a bevezetett nyomozás kétség-telenül bebizonyította, hogy a rágal-maktól hemzsgő levelet Weimanné írta. A bizonyítás sulya alatt a gyanúsított asszony beismerte azt, hogy a névtelen levelet valóban ő írta, állítólag afeletti elkeseredésében, mert árulrejtés miatt a törvényszék, majd a királyi tábla nagyöszegű pénzbírságra és az áru egy részének elkobzására büntette.

Dr. Weimanné az internálási határozatot megfellebbezte a vidéki főkapitánysághoz, ahonnan — mint értesülünk — most érkezett meg a helybenhagyó végzés. Eszerint az internálási határozat jogerőre emelkedett és Weimanné megkezdte büntetését.

Hogyan kell beszerezni és elhelyezni a lakásokban az oltóhomokot

Junius 15-én ellenőrzik a rendelet végrehajtását

Nagyvárad thj. város polgármestere 1829/eln.—1943. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Ismételten és hangsúlyozottan figyelemztetem a város közönségét, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter 164.123/eln., 35/1943. sz. és 161.640—eln./1943. sz., valamint a m. kir. belügyminiszter úr 106.775—V./1943. számú rendelete alapján Nagyvárad város egész területén, tehát a külös területen is, függetlenül a már eddig beszerezett és a padlásán tárolt homokmennyiségtől, a gyújtóbombák hatásának csökkentésére minden épületben az alábbi mennyiségben oltóhomokot kell készletben tartani:

1 és 2 szobás lakásokban legalább 2×5 kilogramm, továbbá az emeletes épületek minden lépcsőházában emeletenként 3×5 kilogramm, a nem lakás céljára szolgáló helyiségben az alapterület minden 30 m²-e után 5 kilogramm mennyiséget.

Lakásban a homokot az előszobában, ha pedig előszoba nincsen, valamint nem lakás céljára szolgáló helyiségben a szabadból nyíló bejárati ajtó közelében kell elhelyezni úgy hogy az az átned-

vesedéstől a lehetőséghez képest védett legyen.

Lépcsőházban a homokot úgy kell elhelyezni, hogy az a szabad közlekedést ne akadályozza.

A homokot könnyű szállítás és kezelhetőség céljából 5 kilogrammonként a légoltalmi liga nagyváradai csoportjánál (Rákóczi út 13. sz.) beszerezhető, a hadügyminisztérium által előírt szabványos légoltalmi zacskóban kell tárolni.

A fenti rendelkezés végrehajtására megismétlem a már korábban folyó év május hó 25-én a helybeli lapok útján közzétett rendelkezésemet:

1. Minden vagyontárgy (lakás, üzlet, helyiség, műhely) bérlője, valamint a lépcsőháznál a tulajdonos a fentiek alapján elrendelt oltóhomokot saját maga tartozik beszerezni, mint a zacskóban elhelyezni és hazaszállítani. Az oltóhomok beszerzésének és szállításának költségét az épületek tulajdonosai tartoznak viselni és ennek megfelelően a bérlő a beszerzett oltóhomok árát a vagyontárgy tulajdonosának felezni tartozja. A szabványzacskó árát a bérlők viselik.

Az oltóhomok bárholonnan beszerezhető, a beszerzés könnyebb lebonyolítása végett elrendelem, hogy úgy a ház csoportoknál, mint a légoltalmat önállóan ellátó lakóházaknál (vagyontárgynál) a

ház, vagy házcsoporthoz légoltalmi parancsnoka köteles — 3 napon belül — összeírni az oltóhomok szükségletét és azt a lakáshoz legközelebb eső épületfa vagy tűzifakereskedőnél bejelenteni.

2. Minden vagyontárgy (lakás, üzlet, helyiség, műhely) bérlő, valamint minden lépcsőház tulajdonos tartozik a fentiek alapján biztosított oltóhomok szükségletét felelősség terhe mellett a vagyontárgyhoz legközelebb eső épületfa, vagy tűzifakereskedőtől mielőbb, de legkésőbb folyó évi június hó 15-éig beszerezni.

3. Elrendelem — az 1939. évi II. t. cikk 139. §. (3) bekezdése alapján — a Nagyvárad város területén lévő épületfa és tűzifakereskedőknek, hogy a vagyontárgyak bérlői által igényelt oltóhomok mennyiségét kifogástalan minőségben belátásuk szerint szerezzék be és azt 5 kilogrammos súlymennyiségnek megfelelően kimérve az igénylőknek száraz állapotban szolgáltatassák ki. Öt kilogramm oltóhomok eladási árát 20 fillérben állapítom meg.

4. Az oltóhomok tárolására szükséges zacskót az épületfa és tűzifakereskedők forgalomba nem hozhatják, azt a Légoltalmi Liga helybeli csoportjától kell beszerezni, Rákóczi út 13. (Széchenyi épület).

5. Elrendelem, hogy a ház- és a házcsoporthoz légo. őrségparancsnokok az oltóhomok beszerzését és megfelelő tárolását szabványos mintazacskóban június hó 15-én ellenőrzik és mulasztás esetén jelentésüket a Légoltalmi Liga helyi csoportjánál írásban tegyék meg. Az ellenőrzés elmulasztásáért a ház- és házcsoporthozparancsnokok felelősséggel tartoznak.

A kerületi kéményeprőmestereket ugyancsak utasítom, hogy ellenőrzésük során jelen rendeletet végrehajtását kiérjék figyelemmel. Mulasztás esetén úgy a mulasztó bérlő, háztulajdonos, mint a lakóház légo. őrségparancsnok ellen a feljelentést ugyancsak a Légoltalmi Liga helyi csoportjánál írásban tegyék meg.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással lesznek büntetve azok, akik jelen rendeletben foglaltaknak nem, vagy nem a megállapított időpontig tesznek eleget.

Nagyvárad, 1943. június 11.

Dr. Soós István s. k.
polgármester.

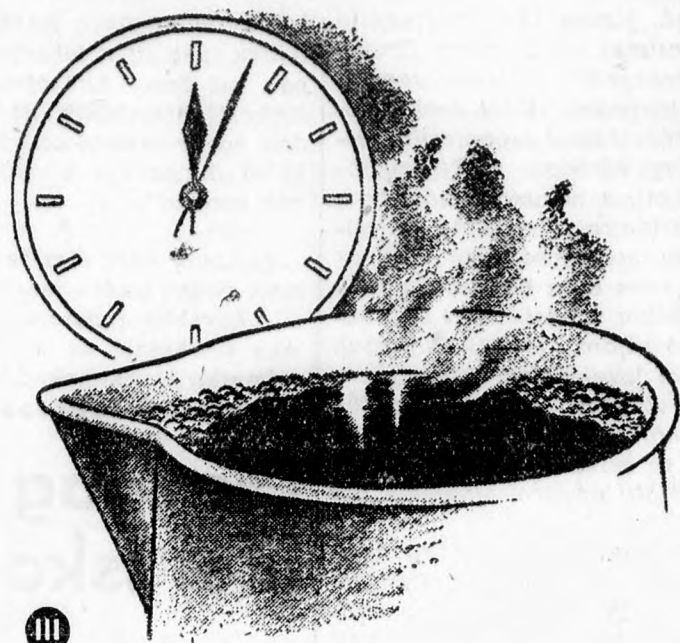
Osszhangot akar teremteni a kormány a mezőgazdasági és ipari árak között

MOT jelenti: Az Országos Mezőgazdasági Kamara gróf Kuen-Héderváry Károly elnöklésével ma tartotta 20-ik közgyűlését. Megnyitó beszédében megemlékezett a Kormányzó 75. születésnapjáról. A közgyűlés tagjai lelkesen ünnepelték a Kormányzót. Az elnöki megnyitó után báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter szólt fel. Kifejtette, hogy a kormányzat tisztában van azzal, hogy a gazdaság rendkívüli erőfeszítéseket tesz, hogy a termelésben ne legyen fennakadás. A kormányzat egyik legfontosabb feladatának tartja az árkérdés olyan rendezését, amellyel nyugalmat teremt a kérdésben. A kormányzat a kérdés egységes rendezését tervezi oly módon, hogy egyszerre és egyidőben teremti meg az összhangot a mezőgazdasági termények és az ipari termények között.

Az érdekképviseleti reformmal kapcsolatban kijelentette, hogy az csak olyan lehet, amely a kamara munkásságát még jobban előmozdítja. Bejelentette a miniszter, hogy a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvénnyel egyidejűleg kidolgozták a földművelésügyi igazgatás egyszerűsítésére vonatkozó elgondolásait is. Addig is, amíg a reformterv megvalósul, késedelem nélkül kell végezni a háborús feladatokat. Beszéde végén üdvözölte a kamarát fennállásának 20 éves évfordulója alkalmával.

Főzzük így:

1. Egy liter hideg vízbe tegyünk 3 evőkanál Franck cikóriakávé.
2. Forraljuk körülbelül 5 percig, míg a habja teljesen el nem tűnik.

Főzés után álljon a főzet 3 percig, hogy tökéletesen leülepedhessék. De ne öntsünk hozzá hideg vizet!

Égymagában
vagy tejjel keverve
kitűnő!

Hatvan új részvénytársaság létesült az elmúlt évben

Legutóbb került nyilvánosságra az ország céghivatalainak összesített kimutatása arról, hogy a részvénytársasági tökémozgalom mily módon alakult 1942-ben. A végső eredmény szerint tavaly 60 új részvénytársaság létesült és pedig átlag 1.1 millió pengő alaptőkével, mert az új részvénytársaságok összes részvénytőkéje 65.6 millió pengőt tesz ki.

Legtöbb új részvénytársaság az ipari termelés különböző ágaiban keletkezett. Harminchat ilyen új részvénytársaságot jegyeztek be, összesen 53 millió pengő alaptőkével. Ezt követik a kereskedelmi célú részvénytársaságok, számszerint tizenhárman, de

mindössze 3.9 millió pengő részvénytőkével, vagyis egy-egy vállalat átlag 300 ezer pengővel startolt, ami kétszerese az eddig működött kereskedelmi részvénytársaságok átlagos alaptőkéjének.

Östermelő részvénytársaság egyáltalán nem alakult, viszont bányászattal három új részvénytársaság kíván foglalkozni, amelyek közül az egyiknek 5 millió, a másiknak pedig feltűnően csekély, csupán másfélszázezer pengő az alaptőkéje.

Az új hitelügyi részvénytársaságok száma ugyancsak három és ezek alululó tőkéje 1.7 millió pengő volt.

Halló otthon!

Rácz József szobafestőmester özvegyéről és árvájáról bajtársai gondoskodnak

Nagy örömmel olvassák honvédeink az itthoni ujságokat és folyóiratokat

Nagyvárad, június 12. Megrendítő levelet olvasunk; valahonnan Oroszországból érkezett; írójának rangja, neve nem lényeges. Arról szól a levél, hogy Rácz József szobafestő mester, aki Nagyváradon, a Téglavető utcában lakott, s nemrég került hadműveleti területre, szolgálata teljesítése közben szerencsétlenül járt és rövid szenvedés után befejezte életét. S aznap, amikor a hősi halált halt katonát utolsó útjára kísérték bajtársai, tábori postai levelezőlap érkezett címére Nagyváradon élő feleségétől. Nehéz életkörülményekről panaszkodott benne az asszony, de egyben boldog hirt közölt: anyai örömöknek néz elébe.

És a halott katona özvegyének gondja egyszerre minden bajtársnak gondja lett, akik egy kötelekben szolgáltak vele. Ugyanaz az érzés vett erőt a szíveken és ugyanaz a gondolat villant meg mindenki szemében. Segíteni kell. S már nem is volt szükség sem ügyes szónoki formában előterjesztett indítványra, sem parancsnoki buzdításra, sem napiparancsra. A vacsoraidő alatt összeadtak a bajtársak 427 pengőt az özvegy számára s mindjárt el is küldték neki, azzal az ígérettel, hogy újabb küldemények jöhetnek következő napra.

De ezzel még nem érezték elintéztnek az ügyet Rácz József szobafestő mester bajtársai. Valamit tenni kellett a születendő gyermek ügyében is, aki, ime, apa nélkül maradt, még mielőtt a világra jött volna. Nem rendeztek se táncos teát, se bazárt, se műkedvelői előadást ifjú Rácz József érdekében, akit természetesen fiúnak várnak, hanem egyszerűen jelentkezett egy bajtárs, hogy atyai gondját fogja viselni a gyermeknek. Erről rögtön értesítették az özvegyet.

Igy rendezték el a kemény katonaszívek az árván maradt nagyváradi Rácz család sorsát valahol Oroszországban.

Bokor Sándor tizedes (tp. 333) a következőket írja: Igen tisztelt Szerkesztő úr! Nagyon jól esett olvasnunk idekint b. lapjokban azt a felhívást, hogy részünkre lapokat és folyóiratokat kérnek olvasóinktól és általában a nagyközönségtől. Mi mindnyájan nagyon hálásak vagyunk azért, amit Szerkesztő urék értünk tesznek. Csak törődjenek továbbra is velünk, úgy mint eddig. Ilyenkor látszik meg, hogy hol törődnek önzetlenül, igaz magyar szívvvel a magyar ügygel. Egyben kérem a következő üzenetet közölni: Bokor Sándor tizedes üzeni Nagyváradra feleségének és rokonainak, hogy jól van, ne aggódjanak érte. Üdvözlí a kollégáit és ismerőseit. Számtalanszor csókolja feleségét, Böskét és Kálmánt. Ennyi volna a kéréssem, még az, hogy a május 18-i és a mostani számot küldjék el számomra. Mindnyájan hálás köszönetet mondunk a Magyar Lapoknak és a Szerkesztő urnak. Bokor András tizedes".

Kutassy István honvéd (tp. 263) így ír: Tisztelt Szerkesztőség! Hálásan

Üzent a front!

köszönöm, hogy lapjokkal megtisztelnek még itt a táborban is. Jól esik egy kis hazai hirt olvasni. Otthoni légkört teremtenek itt nekünk minden egyes számukkal. Kellemes pünkösti ünnepeket kíván: Kutassy István honvéd".

Pajkossy Imre zászlós (tp. B. 140) ismert nagyváradi tancsnár így ír: "...továbbá tudatom, hogy Marjalaky szerkesztő ur is itt van és szorgalmasan tevékenykedik a partizánok

körül. Mindenki jól van itt és egészséges. Ugyanezt kívánjuk a váradiaknak is. Sajnos, a Pajkossy-tánciskola ebben az évben is szünetel. Üdvözlöm szüleimet és minden ismerőst. Pajkossy Imre zászlós".

Eddig az üzenetek. Amint látjuk, odakint kedélyben és hangulatban nincs hiány. Felemelő pillanatok is vannak bőven. Ebben a tekintetben kérjük a váradiakat, hogy olvassák el lapunk mai számában dr. Jávör Egon tábori lelkes beszámolóját egy kis orosz megkereszteléséről. Ugyanakkor rámutatunk arra is, hogy itthon kevés az érdeklődés a fronton levőkkel szemben. Felkérjük olvasóinkat, hogy a lapon keresztül üzenjenek a front katonáinak.

A magunk részéről az összes nagyváradiakat szívből üdvözlöljük. Kérjük őket, hogy bátran forduljanak hozzánk minden kívánságukkal. Amit meg tudunk tenni, azt meg is tesszük.

Gazdag kiállítással zárta le idei iskolai évét a gépipari középiskola

A felsősök már hasznosított munkát végeznek. Vitorlázórepülés gondolatával foglalkozik a modellező óra

Nagyvárad, június 12. Érdekes kiállítás nyílt meg a nagyváradi Gépipari Középiskola épületében. Kiss Lajos helyettes igazgatótól, mielőtt a kiállítást érdemben megtekintենék, az iskola és növendékei felől is megtudunk egyet-mást. Megtudjuk, hogy a középiskolának, amelyben az elméleti részt a középiskolák tanterve szerint tanítják s e mellett hetenként 14 gyakorlati órát tartanak — az idén 147 tanulója volt.

— A mi iskolánk — mondja Kiss Lajos helyettes igazgató — az egyetlen gépipari középiskola az országban, amely már három éve érettegiztet.

Megtudjuk azt is, hogy az intézet eddig több mint 200.000 pengőt fektetett gépekbe és a felsőbb osztály növendékei már jövedelmező munkát végeznek. Nagyváradon számos nagy cégnek szállítanak. Sőt munkájukat debreceni cégek is vásárolják nagyban.

— Inkább ezerszámokat csinálunk — jegyzi meg ezzel kapcsolatban informátorunk. — előfordultak azonban már gépjavitások is. Az alsóbb iskolások egyébként inkább kézügyességre törekzenek és az igényesebbek dísz tárgyak készítésével foglalkoznak. Ilyenek különben eléggé szép számmal vannak itt a kiállításon. A dísz tárgyak többnyire a saját tervezésűek. Az idén különösen hangulatvilágítási eszközöket gyártottunk. A műhely főnöke: Pál Árpád István okleveles gépészmérnök, aki elsőrendű szakember s lelkes vezetése alatt a műhely kitünően fejlődik.

Izléses állólámpák a kiállításon

Az iskoláról és növendékekről nyújtott rövid információ után sorba vesszük a kiállítás anyagát. Először is az eleősök szabadkézi és mértani rajzait tekintjük meg. A finom piros-fekete vonalakkal tarkított mozgalmasság és precíz kivitelű rajzok után a másodikosok bonnyolult géprajzait és a felsősök mérversenyképes gépterveit vesszük sorba, majd a kiállítás legfontosabb anyagához, a különböző remek kivitelezésű gép és dísz tárgyakhoz érkezünk.

Az első asztalon országzászló model-

lek állanak, amelyek egyezersmint díjazásra is szolgálhatnak. A hangulatvilágítási készítmények különösen érdekesek s mellettük éjtörnyös modell. — amely egyezersmint állólámpa, majd egy hasonlóan kettős célt szolgáló „stuka”-modell köti le a figyelmet. Hangulatvilágítási eszköz négyféle is található a kiállításon.

Külön asztalokon sorakoznak egymás mellé az eleősök szabványos készítményei, majd masszív satuk kötik le érdeklődésünket. Ezeknek ötvényét Budapestre szállítják, míg becsiszolása és összeállítása már az iskola műhelyében történik.

Szép eredményeket ért el az iskola a sport terén is

A rajz- és műhelykiállítással párhuzamban az iskola ifjúsági sportoló köre és leventecsoportja is kiállítást rendezett.

— Az intézet — folytatja ismertetőjét Kiss Lajos igazgatóhelyettes — a leventesport terén lelkes munkát végzett. Ezt a munkát igazolja az eredmény, melyet versenyzőink elértek. A legutóbbi iskolaközi verseny ugyanis a gépipari iskola sportolói érték el az első helyezést 60 ponttal. A kitüntetettek közül első Gáll József, aki igen szép eredményt ért el hoeszútávfutás, magasugrás, súlydobás és úszás terén. Csapó Lajost — aki szintén kitünő rúdugró és a kitüntetettek között szerepel — sajnos, röviddel ezelőtt súlyos baleset érte. Gerinctörést szenvedett s jelenleg is kórházi ápolás alatt áll, állapota azonban már javul. Az említettekben kívül Reisz Ferenc, Flamm Ferenc, Gyurich László, Peringer László, Szedernyés Alfréd, Laczkó János, Szarkó Béla, Székely Miklós, Vas László, Bonyhay Imre, Báthory István értek el kitünő eredményeket. Az iskola legjobb sportolói részére minden évben vándordíjat tűz ki. Ezt a vándordíjat az 1942—43-as évben Flamm Ferenc második nyerte. Szabó Endre másodikos viszont szellemi téren részvétel kitértetésében s a Horthy Miklós-érem díját nyerte el. A sport terén elért eredményekért M. Péter Jenő és

Takáts Gyulát, aki a céllövészetet vezeti, illeti, valamint Kiss Lajos iskolai leventeparancsnokot illeti elsősorban elismerés.

Repülőmodellek kiállítása

A kiállítás legértékesebb részét talán a repülőgépmodellek képezik. A külön-teremben kiállított pompás készítmények megkapó képet nyújtanak arról az eredményes munkáról, melyet az intézet növendékei ezen a téren is végeztek.

Ezekről a modellekről szólván elsősorban Blagoe Gyula műhelyoktató nevét kell elismeréssel említenünk, aki a vezetése alatt álló repülőgépmodellező szakosztály kiállításával egyezersmint a repülőgépmodell tervezés csodjait is jeleltheti, holott az lenne a tervünk, hogy a növendékek lehető legkülönbözőbb modellek és saját tervezésű s már nagyobbbrészt kitünően bevált modelljeivel áttérünk a vitorlázórepülésre.

Sajnos, — jegyzi meg végül Kiss Lajos igazgatóhelyettes — jövőre faipari szakosztályunk felső tagozata megszűnik s ezért Blagoe Gyulát is alighanem elveszítjük, ami egyezersmint a repülőgépmodell tervezés csodjait is jeleltheti, holott az lenne a tervünk, hogy a növendékek lehető legkülönbözőbb modellek és saját tervezésű s már nagyobbbrészt kitünően bevált modelljeivel áttérünk a vitorlázórepülésre.

Horváth Imre.

Molnár Róza festőművész képművelése az Ujságíró Otthonban

Az Ujságíró Otthon nyári helyiségében péntek délután nyílt meg Molnár Róza képművelése. A kiváló festőművésznek, akinek a legutóbbi tárlatokon jelentős sikerei voltak a fővárosban, budapesti műtermének java termését hozta le a nagyváradi bemutatóra. Olajfestmények, pasztellek, temperák és tusrajzok vitakoznak a sorozatban, de a művész sokoldalúsága nemcsak a technikai kivitelben, hanem a különböző irányú feladatok megoldásában is feltünő erővel nyilatkozik meg. Akt-tanulmányok, tájak, arcképek, csendéletek, szinte egymással versengve sorakoznak az izléssel elrendezett galériában, amelyek mind a színek egyéni harmóniájával s az ábrázolás mélységével tűnnek ki. Molnár Róza egyik-másik képe előtt az első pillanatban határozatlan érzésekkel áll meg a néző, de rövid elmélyülés után már magáévá teszi a művész elgondolását, szemléletét s szinte döbrent rászemléssel igazolja olykor mérésnek látszó színeit és vonalait. A legközvetlenebb hatást talán önarcképei váltják ki, melyek lenyűgöznek és meghatnak a női lélek rejtett zugait is nagy erővel feltáró, vallomásszerű őszinteséggel. Az önarcképek mellett főként balatoni tájképei ragadják meg a szemlélőt. A színek meglepő összehangolása s a belső összefüggések könnyed érzékeltetése jellemzi ezeket a képeket. Még a „Kelenföld télen” és a „Mosónők” című képeket emeljük ki a nagyértékű gyűjteményből, melynek minden darabja egy nőiségében is izmos tehetség egyre fejlődő készségeiről tesz tanúságot. A kiállítás a közönség különös érdeklődésére tarthat igényt. (*)

Hirdetéseket telefonon nem vesz fel a Kiadóhivatal

Igy látja a magyar diák a mai magyar filmet

Középiskolás diák írta ezt a hozzászólás. Bámulatos éleslátás és tiszta idealizmus jellemzi minden sorát. Olvasóink figyelmébe ajánljuk. (Szerk.)

Az utolsó három-négy évben eddig még nem tapasztalt nagyméretű szórakozásvágy lept meg a közönséget. Különösen a magyar filmek iránt mutatkozik hatalmas érdeklődés. Hogy mi az oka ennek, azt talán nem is lehet tökéletesen meghatározni, különösen ilyen szűk keretek között nem. Az azonban, hogy ez a hatalmas érdeklődés veszélyes válságba sodorta a komoly irányú magyar filmgyártást, az szent igaz. Nap-nap után jelennek meg a filmszínházak vásznain a silány, erőszakolt műtermi készítmények, amelyek sokszor annyira egyformák, hogy úgy festenek, mint a hetente mezejelt csizmák. Nagyrészükről állíthatjuk, hogy szövegeknyűvük utánvételes szállításra, még a „mű” megszületése előtt kijelölt és leszerződött sztárok, vagy erőszakkal kiugrattatni akart sztárjelöltet testére szabva készültek el. Mert, hogy ez így van, az tagadhatatlanul igazolódik be a legtöbb filmünk esetében.

Hamarjában nem is jut több eszünkbe, mint két nagy „közönségsiker”: az „Egy szív megáll” és a „Hetem, mint a gonoszok”. Az előbbi teljes harmadfelezer méteren át az illető „művész” sepepiles vadgalambbugásaira, susogásaira és kéjes szemforgatásaira volt beállítva s ha az utolsó jelenete nem sikerült olyan tökéletesen Uray Tivadar jóvoltából, talán meg is bukott volna. Azóta jöttek sorjában a sztárfilmek, egyik testreszabottabb, mint a másik, míg nem végül megjelent a tökéletesen üzletre átváltított filmgyártás legújabb remeke, a magyar revüifilm: „Hetem, mint a gonoszok.”

Kivánatosnak tartjuk előrebocsátani, hogy a filmvígjáték vidámságának és humorának nem vagyunk ellenségei. Am a semmitmondó hülyeség és a tartalmas vidámság között nagy különbség van. Azt ne kívánjuk filmíróink, hogy bábszínházba illő rángatózásokon mulassunk! Nem hisszük, hogy a nemzeti filmművészetnek az volna a célja, hogy a mai nyersanyaghiányban, ha nem is mindig rontó, de egyáltalában nem nevelő, csupán csak az illető sztár népszerűsítésére, valamint a minél nagyobb sikerre beállított filmekkel végezze nemzetnevelő feladatát!

Sokat vitatkoztak a múltban a sztár-

kérdésről. A végén aztán abbahagyták azzal, hogy ilyen nincs. Természetesen ez csak a vállalkozók „bírálat” volt. Az igaz azonban az, hogy ilyen kérdés valóban létezik, még pedig megoldatlanul és veszélyes formában. Az is sajnos, hogy sok filmsztár társadalmi helyzetének, személyes összeköttetéseinnek s más effélének köszönhető „művészi hírnevét” és villáit a Rózsadombon. Ugyanakkor ezerfelé hevernek parlagon az igazi tehetségek és kiüzenek a teljes elhanyagoltság és cinizmus akadályaival.

Két év filmterméséből csak vagy nyolc filmet lehet átlagon felülnek említeni: Dankó Pista, Életre ítéltek, Lángok, Órségváltás, Negyediziglen, A harmincadik, Keresztuton és Enyém vagy. Ezek közül mondanivalót és játékot egyformán kifogástalant találtunk a Harmincadik-ban, valamint csak mondanivalót és igen kevés játékot az Órségváltásban. Most tessék a többire gondolni!

Ujabb kitüntetések Nemzetvédelmi Kereszttel

Antal István és Ullein Reviczky Antal a kitüntetettek között

Nagyvárad, június 12. A Budapesti Közlöny 1943. június 11-iki száma hozza a Nemzetvédelmi Kereszttel kitüntetettek újabb névsorát.

A névsort dr. Antal István nemzetvédelmi propaganda miniszter neve nyitja meg és a névsorban látjuk dr. Ullein Reviczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter nevét is.

A nagyváradai és biharvármegyei vonatkozású nevek a következők:

Rásonyi Géza postaelőőr, Réthy Sándor m. tisztviselő, Rimánóczy Kálmán vezérigazgató, Saska József Máv üz. s. tiszt, Sály József m. tisztviselő, Sándor György napszámos Sarkad, Sebestyén Gyula ny. rendőr törzsőrm. Sebestyén Imre földműves Kárásztelek, Sebők Sándor vm. irodatiszt Székelyhid, Senor Miklós postafőtiszt, Samarjai József MÁV áll. előjáró, Smausz János MÁV kovács, Steiner Géza kocsmáros, Steiner Péter nyugdíjas, Steinz Kálmán ny. p. ü. főtanácsos, Schendlinger István vízműtelepi

gépész, Schneider Lajos áll. nyugdíjas, Szabados Lajos városi vámmellenőr, Szabó János csizmadia segéd, Szabó János földműves Kárásztelek, Szabó Lajos szabómester, Szabó Lajos festőmester, Szabó Péter földműves Kárásztelek, Szabó Máté földműves Kárásztelek, Szabó Miklós MÁV iroda s. tiszt, Szabó Sámuel fogvasztási ellenőr, Szánya Sándor földműves, Szende István MÁV állomás előjáró, Székely Pál MÁV ny. pályőr, Szénásy Zoltán hentes, Szikszay Pál tiszthelyettes, Szilágyi Mihály molnár, Szöcs Dénes kereskedő, Szöke Pál MÁV alkalmazott, Szücs Lajos ügyvéd, Tanay Hugó ny. MÁV főművezető, Tapasztó Andor detektív, Tar István posta altiszt Nagyszalonta, v. Tarján Jenő MÁV főmőrnök, Tándor János ny. MÁV mozdonyvezető, Társi Lajos kőműves m. Téglás Károly kereskedő Érmihályfalva, Tiboldi András MÁV altiszt, Tóth Bálint ny. közs. tiszt, Derecske, Tóth Béla ny. főszámvevő, Tóth Dániel ny. MÁV főmozdonyvezető, Tóth Emil ügynök, vitéz Tóth Imre bankfiók főnök h. Biharkezes, Tóth Imre földbirtokos Margitta, Tóth József ny. MÁV főmozdonyvezető, Tóth József városi altiszt, Tóth Károly kávéfőző, Tóth Mihály szeszfőző, Tóth Sándor ir. altiszt, Tóth Zsigmond hentes, Tollár József alkalmi munkás, dr. Tőkés Elek megyei aljegyző, Törő József pénzbeszedő, Török Antal bírósági végrehajtó, Törös István segédjegyző, Trencsér Sándor MÁV s. tiszt, Tripa József kőműves, dr. Thury Kálmán ny. táblaelnök, Vad József földműves Kárásztelek, Varga János kőműves mester, Varga József v. altiszt, Varga Mihály ácsmester, Vass Antal ruhatáros, Vass Károly fogházor, Vékony Mihály becsüs, Vigh Lajos szabósegéd Nagyszalonta, Virány Nándor postatisztviselő, Vitán Zoltán bankigazgató, a Tűzharcos Szövetség nagyváradai főcsoportjának vezető tisztje, Zámbo Sándor Béla kerítés, Zsadányi Nagy Gábor.

.... bútorban PAPP MARGIT az első!

Rimanóczy u. 8.

Ahol sem játék, sem mondanivaló, csak szemforgatás és hírverés! (A többi alatt a nem említett, de nagy hírveréssel bemutatott többi 50 filmet értjük.)

Vannak sokan, akik erre azt mondják: Hát pedig a Harmincadik-at éppen Págernek írták s neki is küldték el először. Igen, valóban így is van, de hogy nem azért, hogy másnap a 16 éves kislányok bizsergő szívvel gondoljanak vissza az amorozóra és még háromszor megnézzék a filmet, hanem azért, mert az író mondanivalói számára nem talált alkalmasabb egyéniséget a filmművészek között. Ott tehát előbb volt a darab s csak aztán a főszereplő.

Térjünk azonban a közönségre. Hogy mennyire nem tudja értékelni — kevés kivétellel — a komoly filmet és meny-

nyire tud örjöngeni a sztárokért, arról nem is beszélünk. Nem tagadjuk, hogy a Harmincadik két héten át ment állandóan zsúfolt nézőtér előtt, nemkülönben a többi hasonló film is. De ez nem a komolyságszeretetnek volt a jelensége, hanem az általános moziőrületnek. S az igazi benső érzést az ember előadás után puhathatta ki, az itt-ott elejtett megjegyzésekből:

— Hát, szép volt, szép volt, csak szomorú volt! Aztán minék sirjon az ember még a moziban is? Nem elég keserű az élet? Csak jobb egy hülyeség!...

Ha valakinek fáj a foga, nem mondjuk mi sem, hogy sirjon hozzá. Attól természetesen nem gyógyul meg. De attól sem, ha kacag hozzá! És az a kacagás nagyon keserűnek látszik kívülről is, mert a fájdalom eltörzti az arcvonásokat. Mennyivel ideálisabb, ha valaki átgondolja a helyzethez illő komolysággal jelen baját és hidegvassal segít magán!

Nem ítéljük el Latabár művészetét sem, sőt éppen olyan nagy művészek tartjuk, mint Páger. Csak azt nem szeretjük, hogy amíg őt nem is a helyén nyakra-főre bábrángatják, addig a másikat igyekeznek mellőzni. Válasszanak olyan darabot, amelyben mindkét szerepkör méltó formában jut kifejezésre! De szerelmes gépirókisasszony-ügyvéd, duhajkodó s egyhamar tönkremenő földesuras, szinte mindig egy kaptafára készülő limonádéből igazán elegtünk volt.

A zsidóktól egyszer már megtakarítottuk a színpadokat és a mozivásznakat. Most kezdjük el egy újabb nagytakarítást és söpörjük ki Thália szentélyét! Szépek lenni még nem művészet, csak istenáldás, nemkülönben annak fitogtatása sem művészet a filmszalagon. Legfeljebb csak jól jövedelmező üzlet, ugyanakkor erkölcsrontás! Magyar művészi filmet kérünk a művészeketől, nem bálványoktól! Az ujonnan feltűnt tánc-, ének- és egyéb tehetségeket szívesen vesszi a komoly közönség előadás szünetében, a vászon előtti deszkán, de ne pocsékoljanak el hárompernyi szerepeltetésükért többeszer méternyi filmanyagot!

Komoly irányú filmművészethez minden anyag van. Színészanyag van éppen elég, csak felkutatva nincs, de elhanyagolva annál több. Technikai felkészültség, hála kitűnő mérnökeinknek, szintén van, Bizonyítja az a kérdéses revüifilm, amelyben a magyar filmgyártás páratlan technikai felkészültségéről tett tanúságot. Milyen szép lett volna ezt a tökéletes technikát egy mesterfelmunkára felhasználni, amelynek külföldön is maradandó értéke van és a nemzet megbecsülését szolgálja. Inkább készüljön el minden tíz léhaság helyett egy igazi film, de az aztán minden szempontból őrje meg a felső mértéket. Nem is beszélve arról, hogy akkor nyersanyagban sem lesz hiány!

A nagyközönségre hárul a passzív ellenállás óriási feladata. Magának az eddig behunyt szemmel rajongó nagyközönségnek, a széles néprétegeknek kell ráébredniük a veszélyes játszmára és kell megbuktatniuk az ilyen filmtermékeket. S akkor az ilyen könnyűszerrel működő művészek, filmgyártók és filmvállalkozók, nem különben a filmírók is magukból lesznek kénytelenek letérni a közönség útról.

M. Nagy Imre.

Ezernégyszázéves katakombát és görög vízvezetékeket tártak fel Siracusában

Légvédelmi pincék készítésénél bukkantak az értékes leletekre

(DOC) Szirakuzában, a légvédelmi pincék építése közben, mindeddig teljesen ismertlen, nagyterjedésű keresztény temető került napvilágra. A régi temetkezési helyet a Santa Lucia néven ismert katakombák közelében tárták föl, s ezektől azonban teljesen független és jellegzetességgel is merőben különböznek az utóbbiaktól. Széles és alacsony folyosók alkotják, amelyek mennyezetét négyszögű pillérek támasztják alá, oldalai pedig nagyszemű kis kockakövel vannak kirakva. Az ujonnan feltárt katakombák építésének időpontjára vonatkozólag semmiféle határozott adatra vagy pontos bizonyítékra nem akadtak, építé-

szeti jellegzetességeik azonban arra engednek következtetni, hogy meglehetősen késői korból származnak, sőt valószínű, hogy a Szent János, legújabb ó-keresztény temetőnél is később épültek. Ezenkívül a Santa Maria del Gesu katakombák is számos újabb folyosó feltáráásával bővültek, amelyek a jelek szerint a Kr. utáni III. századból származó temető legrégebbi részét alkotják; e folyosók falain festménytörödékekre akadtak. Ezen utóbbi katakombák létesítésénél a görög vízvezetékekből indultak ki, — amelyek szintén számos elágazás került napfényre.

Ujházyné Tóth Mária:

Pünkösdi cseresznye

Évek hosszú során keresztül az elérhetetlen vágyalmok aranyos köde borította a pünkösdi cseresznyét. Egyik szemem tarla gyermekemlék volt, a másik egy erős, háborút átverekedett férj-szív kicsinyke piros darabja. Ez a részecske sokszor fájt, súlyos terhet hordott, át és át volt itatva egy otthon-talan lélek sóvár vágyódásával. Különösen tavasszal, amikor a cseresznyefák egy éjszaka alatt virágba borulnak. Ilyenkor kezdődött a beszélgetés:

— Mit gondolsz, otthon, a hegyen virágzik-e már a három nagy fa?

Könnyes sóhajok kísérték az egyszerű kérdést. Hiszen a három, vastag-törzsű vén cseresznye megközelíthetetlen messzeségben virágzott akkoriban. Távolabb, mint a Niagara, vagy a Szahara. Erőszakos békeparancs vont határt köztünk.

Én magam akkor nem láttam még sem a szőlőhegyet, sem pedig a cseresznyefákat. Néhány évig alig is törődtem velük. Istenem! Gyümölcsfa mifelénk is volt elég, öreg is, csemete is. Úgyet sem vettem a három csonka cseresznyefára. Akkor még nagyon közel volt hozzám a gyermekkor. Emlékekre nem volt szükségem. Nem tudtam még, milyen jó visszamenekülni fájó, sokszor tanácstalan szívvel egy öreg, közönséges fához, ha erőt kell gyűjteni, megpihenni, megmelegedni.

Évek kellettek hozzá, míg felfigyeltem a tavasi virágzások megkezdődő emlékezésekre. Lassan összeismerkedtem a rakoncátlan, falusi kisfiúval, aki szoros kapcsolatban volt a pünkösdi cseresznyével. Ismerte az öreg fák minden ágát, az első rügyeit, mézillatú, habfehér virágait, de legfőképpen a piros, józamatú gyümölcsöt.

Megtudtam, hogy minden esztendőben felásták a fák alját, megtisztították az előregedett, száraz ágaktól. Hogy a gyümölcse mindig pontosan pünkösdre érett meg. Hogy cseresznyeszüretkor szalonát pirítottak a tanyahelyen. A résztvevőket is megismertem, mintha csak köztük lettem volna és szinte hallottam a parázs felett piruló szaloná sercegését és számban éreztem az ízt.

A fekete szemű, vásott kis fickó is egyre előttem ugrált. Szedte, ette a cseresznyét, fára mászott, elrontotta a tüzet. Kicsit komisz volt, kicsit engedetlen, de azért szeretni kellett a fontoskodó, barnásrútt kis almaarcúért. Végtelenül élvezte a kirándulást. Pedig annak rendesen gyászos vége lett. Másnap a gyomorjájás és az új Neumann ruha nadrágja rongyokban! A szandál talpát szerencsére nem is látták meg azonnal a szigorú szülői szemek. Mi lett volna akkor? Hiszen a „vacak“ nadrág miatt is komolyabb bajok következtek a gyomorrontással járó teakúra mellé.

Én mindezt már csak akkor hallottam a kisfiútól, amikor sok esztendő múlva a gyomorjájás is édes emlékké szépült és a nadrág szakadásaiért elszenvédett atyai nyaklevesek sem sajnáltak már. Akkor minden pofonnál jobban fájt az a határ, amelyet úgy húztak meg kegyetlen kezek, hogy a szőlőhegy és a cseresznyefák Romániában maradtak, a kisfiú pedig egy szál rossz ruhában elindult megkeresni a húszárcsákóját.

Ment is minden rendben tavaszig, pünkösdig. Ameddig a cseresznye pirosodni nem kezdett. Pedig a Balaton mentén is jó gyümölcs terem. A kék vízre nevető nap sugar vérvörösre érleli ott a cseresznyét. A húsa ropogós, az íze mézédés, zamata az ország határán túl is híres. Biiszke is rá a badacsonyi gazda. Önérzetesen árulja nagy kezek kosarában a menyecske. Boldogan

akasztják legszebb ékszerként a fülükre kacagó szemű kisleányok.

Mégis, az én fekete szemű kisfiúból édesapává komolyodott élettársam fitymálva csóvalta a fejét.

— Ez is valami? — mondta. — Inasa se lehet a micskéi cseresznyének. Az nagyobb is, pirosabb is. És az íze! Ha megkóstolhatnád az ízt!

Hiába szégyeltük magunkat, a badacsonyi cseresznye meg én, nem változtathattunk a tényeken. Apa és a pöttöm fia összenevettek, kinevettek bennünket.

Az idő addig repült, míg egy szép napon a lehetetlen megvalósult, a cseresznyefák is, mi is hazajöttünk. Végre találkoztunk. Most már még türelmetlenebbül vártuk a tavaszt, a rügyfakadást. Két éven át hiába vártuk, hiába reménykedtünk. Havas esők, hideg éjszakák elvitték a menyasszonyi díszet, az öreg fák lombtalan szomorúsággal áltak régi örökhelyükön.

Már, már kinevettem őket. Ingadozott a hitem a pünkösdi cseresznyében. Talán nem is olyan szép, nem is jóízű. Tegnap aztán behozták az első termést. Az idén kitétek magukért az öreg fák. Mintha csak megérezték volna, hogy a hirnevük forog kockán.

Kíváncsian bontogattam a kosarat. Szép, üde lomb közül mosolygott rám egy halom piros gyümölcs. Ez hát a híres cseresznye? Szólni akartam, gúnyosan nevetni. A mi badacsonyi cseresznyénk ennél százszor különb. Szegényes, színtelen, csenevész kis bogycók ezek azokhoz képest. De nem szólhattam, mert ránéztem az uramra. Szemében mosoly bújkált, arca sugárzott a beteljesült álmok örömetől. Mohón nyúlt a kosár tartalma után. Izgatottan kóstolta a várva-várt gyümölcsöt.

— Ez az! — mondta. — Ugye ilyen szépet még nem láttál? És az íze! Érzed az ízt?

Meghatottan elhalkult a hangja és a szemét előtötte a könny. Sokáig nem tudott szólni. Ott állt mellettem és én újra láttam a fekete kisfiút, aki alig várja, hogy a cseresznyét leszedhesse a fáról. A féktelen kis suhancot, aki mit

Egészen az év végéig megállapították az Országzászló díszőrségének sorrendjét

Eszrevételeket június 15-ig kell beadni

A Nagyvárad Országzászló Bizottság, városnéző I. em. 6. sz. az alábbi értesítést küldte be hozzánk a nyilvánosság számára:

Tudomásulvétel és az abban foglaltakhoz való szíves alkalmazkodás végett az alábbiakban van szerencsém közölni az érdektettekkel az Országzászló előtti díszőrségi szolgálat beosztását azzal a kérelemmel, hogy a beosztás elleni esetleges észrevételeket június 15-én déli 12 óráig hozzám juttatni szíveskedjenek.

1943 június 13-án Postaaltisztek őrszakasza.

Június 14-én Postaövendéktanfolyam.

Június 18-án Leventék őrszakasza.

Június 20-án Carmen cipőgyár munkásai I. sz. őrszakasza.

Június 24-én, Urnapiján: MÁV vasutasok őrszakasza.

Június 27-én, Szent László napján: Házfelügyelők őrszakasza.

Június 29-én (Péter és Pál): Város-

sem törődik a holnapi tönkrement ünneplőruhával, a büntetéssel, mert ma sít a nap, lobog a rözse lángja, sül a szalonna és a fára lehet mászni.

Igen. Einnél szebb, izesebb cseresznye nincs a világon. Most már én is tudom, hogy az a legédesebb, ami otthon terem!

Ujházyné Tóth Mária.

haza őrszakasza.
Július 4-én: Tüzoltók őrszakasza.
Július 11-én: Házfelügyelők őrszakasza.
Július 18-án: Nemzeti Munkaközpont őrszakasza.
Június 25-én: Árpád Lovászegylet őrszakasza.
Augusztus 1-én: Postaaltisztek őrszakasza.
Augusztus 8-án: MÁV vasutasok őrszakasza.
Augusztus 15-én: Carmen cipőgyár munkásai I. sz. őrszakasza.
Augusztus 20-án, Szent István napján délelőtt és délután: Tűzharcosok őrszakasza.
Augusztus 22-én: We-Egő cipőgyár őrszakasza.
Augusztus 29-én: Házfelügyelők őrszakasza.
Szeptember 5-én: Leventék őrszakasza.
Szeptember 6-án, Visszacsatolás évfordulója, délelőtt: Polgárőrség őrsza-

kasza, délután Leventék őrszakasza.

Szept. 8-án Tanítóképző őrszakasza.

Szeptember 12-én: Cserkészek őrszakasza.

Szeptember 19-én: Baross Gábor kereskedelmi középiskola.

Szeptember 26-án: Zrinyi Ilona felsőkereskedelmi leányiskola, Dúdek-u.

Október 3-án: Postaövendékek őrszakasza.

Október 6-án (aradi vértanúk): délelőtt és délután: Szent László gimnázium őrszakasza.

Október 10-én: Szent László gimnázium őrszakasza.

Október 17-én: Baross Gábor kereskedelmi középiskola.

Október 24-én: Gépiparral középiskola őrszakasza.

Okt. 21-én Cserkészek őrszakasza.

November 1-én (Mindenszentek): A Premontrei gimnázium őrszakasza.

December 6-án (Miklós-napja) délelőtt és délután: Leventék őrszakasza.

December 25-én (karácsony): Tűzharcosok őrszakasza.

December 26-án: Leventék őrszakasza.

December 31-én (Szilveszter): délután 2 órától elsötétítésig: Tűzharcosok őrszakasza.

1944 január 1-én: Leventék őrszakasza.

Az őrszolgálat tartama délelőtt 9 órától déli 12 óráig tart, kivéve június hó 18-án a Kormányzó Ur Öfömlő-sága 75-ik születése napján, június hó 27-én Szent László király napja, aug. 20-án Szent István napján, szeptember 6-án a visszacsatolás, október 6-án az aradi vértanúk, december 6-án Miklós napján, amikor az őrszolgálat egyhuzamban alkonatig tartandó.

Junius 1 szerda

A Szigligeti Színházban

Junius 16 szerda

Göndör

TITP - TOP 1943

közkedvelt revü-társulatának:

Megnyitó diszelőadása

junius 16-án este 7 órakor

16 világattrakció!

16 világattrakció!

CANTON eredeti kínai csodaakrobata csoport

CORODINI a varázslók nagymestere

Szenássy Lilly Európa legjobb akrobatikus táncosnője

Szendy Lajos a rádió közkedvelt zongora-humoristája

Szalters eredeti kifűnően idomított máltai kutyaszháza

Morgáni Josefin a m. kir. opera szőlő-táncosnője

és még 10 nagy attrakció.

Helyárak: Nagypáholy 24.—, páholy 16.—, zsöllye 4.50.—, körszék 3.50.—, támlásszék 2.50.—, erkély I., II. sor 2.50.—, zártzék 2.—, állóhely 1.— pengő.

Jegyelővétel: a színház pénztáránál, június 15-től d. e. 10—1-ig és d. u. 4—6 óráig

Ezeröttszáz pengő segélyt kapott a városi könyvtár a Közgyűjtemények Országos Felügyelőségétől

Allandóan nő az olvasók száma. Kiállítások rendezését is tervezi a könyvtár

Nagyvárad, június 12. A városi könyvtár a közeli napokban jubilál. Most lesz egy esztendeje rövidesen, hogy új, modern helyiségei megnyiták az olvasókörök részére és hogy ez a kultúrintézmény az egyre gyarapodó tartalomnak, az olvasókör könyvtárának megfelelő keretet kapott. A könyvtár működéséről az elmut esztendő alatt több ízben is beszámoltunk a mindannyiszor a lehető legkedvezőbb formában. Most, amikor a közelgő „jubileum” alkalmából Soós Andrást, a könyvtár agilis vezetőjét felkerestük, azt hittük, hogy csak egy kis formalitásnak teszünk eleget. Legfeljebb a könyvnapokon vásárolt művek felől tudunk meg egyet-mást.

A könyvtár azonban — mint csaknem minden alkalommal, most is szolgát néhány váratlan meglepetéssel. Meglepő már magában az is, hogy a nyári idény ellenére az olvasók szokatlanul népesek. A bent olvasókön kívül a könyveket otthoni olvasásra kölcsönzők is szép számmal állanak a kis ablak előtt, ahol a könyvtár tisztviselői kiadják a kért műveket. A legnagyobb meglepetéssel azonban Soós András, a könyvtár vezetője szolgát, aki elégtelen mutat egy alig néhány perce érkezett leírtra. Ebben a Közgyűjtemények Országos Felügyelősége azt közli, hogy a Nagyvárad városi könyvtár újabb 1500 pengő államegélyt kapott a pénzt az értesítéssel egyidőben már át is utalták a városi pénztárhoz.

Mit vásároltak a könyvnapokon?

— Érthető örömmel és ha szabad ezt a szót használni, egy kis büszkeséggel tölt el bennünket ez az eredmény, — mondja Soós András. — Az államegély ugyanis nem csak segítséget jelent számunkra, de úgy érezzük, egy kis elismerést is. A vidéki könyvtárak ugyanis általában legfeljebb 800—1000 pengő államegélyt szoktak kapni. Ez a tény, hogy nekünk 50 százalékkal több jutott,

könyvet vásárolt a számszerint közel száz könyvet szerzett be. Itt van, tesék.

A széles szekrényben, melyet Soós András kinyit előttünk, Erdélyi József, Sinka István, Németh László, Veres Péter, Szabó Pál, Márai Sándor, Asztalos István, Kodolányi János, Kassák La-

jos és még több országos nevű író legújabb munkái sorakoznak egymás mellé. Sértő Kálmán vaskos könyve is ott fekszik a könyvszekrényben.

A könyvek beiktatása egyébként már javában tart a jövő héten szortírozva „katalogizálva” várják a kiadásukért jelentkező olvasókat.

Olasz könyvkiállítás rendezéséről lehet szó

A nyári szünetre több kiállítást tervezett a városi könyvtár. Ezek felől érdeklődünk még.

— A kiállításokkal kapcsolatban — válaszol Soós András — egy újabb terv merült fel. Szóba került ugyanis, hogy az Olasz Kulturintézettel karöltve olasz könyvkiállítást rendezünk a könyvtár helyiségeiben. Corrado Ortolani, a Kulturintézet vezetője a megbeszélések során biztosított is, hogy amennyiben valami akadály nem merülne fel, minden igyekezetével azon lesz, hogy az érdekes

és az olasz-magyar kultúrkapcsolatok kiemelését szolgáló kiállítás létrejöheszen. Ez a terv azonban — fejezi be ismertetését informátorunk — nem jelenti azt, hogy a már előbb tervezett nagyváradi és biharmegyei könyvek kiállítása elmaradna.

A városi könyvtár nyári programja tehát az esztendő többi részének munkájához hasonló mozgalmasságnak és változatosnak ígérkezik.

H. I.

Stepanovics Tamás felveszi a szent keresztséget Nagyváradon a honvédek missziós munkája

„Tamás, akarsz-e megkeresztelkedni? — Akarok!”

Igy hangzott ez május 16-án, egy ragyogó napsütéses délelőtt valahol messze, egy kis orosz városban. Magyar indulók pattogó ütemére vonultak az alakulatok a labdarugó pályán felállított tábori oltár elé. Jó váradi zenészeink fújták a nagydobot vonató kis póni büszkébben lépkedett a göcsörtös utakon, mint az otthoni aszfalton. A hősi temető mellett szeliden bólogattak a hajlékony, törékenyen finom nyírfák és az óriás nyírfák levelei valóban remegve üdvözölték a vakítóan sugárzó napot! Az árkászok készítették el a tábori oltárt az egyik futballkapu mellett. Az egyszerű magyar lélekből is kitor a finomság és díszítő-izlés, mikor a legmagasabb Ur, az Isten dicsőségére állít valamit: zöld lombok, májusi orgonavirágok, a fehér nyírfakereszt ünneplő színt adnak a kis tábori oltárnak.

A csapatok előtt ezen a napon nemcsak a tisztikar sorakozik fel Kálmán Imre vezérőrnagy köré, hanem ott áll egy gyermek is. Március idusán mult 15 éves. Kicsiny természetű vadonatúj magyar tüzéregyenes ruha simul, fényesen csillog kis bakancsa, kezével feszesen tiszteleg, ha

arra kerül a sor.

Stepanovics Tamás.

Valahol Karkouban ringott a hőcsöje. Szüleit hét hónapja vesztette el. Magyar tüzérek vették gondjukba a romok között talált gyermeket. Azóta nemcsak szívében, de nyelvében is magyar lett. Ajkáról lágyan peregnek a magyar szavak, oroszul még véletlenül se szólalna meg, a tolmácsszerepre szükség esetén szinte kényszeríteni kell.

„En nem akarok többé oroszul beszélni” — mondja. Imponál neki, ha született magyarnak nézik!

„Ki teremtette a világot?”

Tíz napja vette hitoktatás alá a hadosztály vezető lelkésze. Kicsit nehezen ment. Hisz a gyermek csak a magyarok között hallott Istenről. Szűz Máriáról és általában csak a szép földről vannak fogalmak. Arra a kérdésre, hogy ki teremtette a világot, a leggyermekibb, legmeggyőződésebb hangon ez volt az első, természetes válasza: Sztalin. Több napi tanulás után egy szentképen az Ur Jézusnak nézte Szent Ferencet, lizíói kis Teréz képére pedig megkérdezte, hogy vajon az-e a tisztelendő úr felesége? De éles esze és érdeklődése, buzgósága hamar átlendítette a kez-

det nehézségein. Gyönyörűen megtanulta a főbb imádságokat, a társparancsot (bár itt is nehéz volt vele megértetni, hogy csalni és mást becsapni nem szabad!) és a keresztségi szertartáson már maga felelt gyönyörű magyarsággal a kérdésekre, maga is mondta a hiszekegyet. Ismeri író, tüzérőrnagy állt mögötte, ő lett a keresztapja. Kedves ünnepe lett ez a nap kinn lévő magyar honvédségünknek. Az apostoli küldetés: „menjetelek, tanítsatok minden nemzetet, megkeresztelvé őket az Atya, Fiu és Szentlélek nevében” — hordozói lettek magyar keresztes vitézek a keresztes háborúban. Isten gyermekévé avatta a keresztség szentségében bolsevista atya gyermekét, krisztusi emberszeretettel karolva fel az ellenség ivadékát.

Tamás Magyarországra vágyik!

Tamás nemsokára hazakerül a drága hazába, melynek nyelvét már beszéli, melynek dalai már az ő ajkán is felcsendülnek, melynek vágya és szeretete már él szívében. A hazaveteli kérvénye benn van a minisztériumban. A tüzér alakulat viszi. Hogy ki adoptálja, az még kétséges? Először egy szakaszvezető tekintette magának, de mikor az hazament, magat és helyét készítsen a kis jövevénynek, egy másik derék honvéd szerette meg és vette gondjaiba annyira, hogy nem akar lemondani róla. „Elfér nálunk, sokan vagyunk és telik rá is...” Így valószínűleg Pestre kerül Tamás.

Tamás egyébként itt is hadsereg kedvence. Mindenütt mosolyra derülnek az arcok, ahol feltűnik kis tüzéregyenesruhájában, melyen néha ott felfélik a két csillag. „szébtizedesnek” is titulálják. Katona akar lenni. Rendfokozatokat, katonás szokásokat, bemutatkozásokat nagyszerűen ismeri és legnagyobb boldogsága, ha löni engedik puskával. Hű kíséretét, nagy farkaskutyáját Sztalinnak becézi, mióta a magyarokkal él. Talpraesett válaszaival gyakran megneveteti katonáinkat.

Helyesen, komolyan készült a keresztségre. Szívvel-lelekkel fujta az istentisztelet után ő is a Himnusz. De a nap legnagyobb élménye számára valószínűleg az maradt, hogy apró ajándékokat kapott és egy asztalnál ülhetett a tábornok urral.

Dr. JÁVOR EGON.

tábori lelkész.

Értesítés. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textil iparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy rendes évi közgyűlést 1943 június hó 26-án délelőtt 10 órakor tartja meg, határozatlan képpesség esetén évi közgyűlésünket rákövetkező nap ugyanebbe az időbe, tehát 1943 június 27-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja Mezey Mihály utca 4. sz. alatti ipartestület nagytermébe, melyre tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. Napirend: Elnöki megnyitó és beszámoló. Titkári jelentés. Pénztári jelentés. Felügyelő bizottság jelentése, pénztári felmentvény megadása. Új tagok véglegesítése. 1943—44. évi költségvetés jóváhagyása. Alapszabály módosítása. Aruállítás biztosítása.

Kávéházakban és vendéglőkben kapható a MAGYAR LAPOK-at.

FÉRENC JÓZSEF KESERŰVIZ

meggyőz bennünket arról, hogy az illetékesek teljes mértékben méltányolják azt a munkát, amelyet igyekszünk legjobban tudásunkkal és minden igyekezetünkkel ellátni. Egyben hálával kell gondolnunk Nagyvárad város közönségére, a mi kedves olvasótáborunkra is, amely ebben a tevékenységünkben pártfogásával szinte napról-napra intenzíven támogat.

Az érkezett pénteken — fűzi hozzá informátorunk, — főként tudományos és komolyabb szépirodalmi munkákat szerzünk be. A jelentős támogatás egyébként a legjobb időben jött. A könyvnapon vásárlás ugyanis teljesen kimerítette a költségeit. A városi könyvtár ugyanis — mint ismeretes — a könyvnapok alkalmával 800 pengő értékű

Uj műterem! Junius elején megnyílik! Uj műterem!
Somhegyi Irén
modern fényképezési műterme, (volt „Julietta”)
Rákóczi-ut 6. szám.
Az „ANGELO” cégnek volt első segédnöje.

IGY ÉL A KÜLFÖLD A HÁBORU NEGYEDIK ÉVÉBEN

Élelmezési konferencia Amerikában. Ruhajegy az Egyesült Államokban

A hotspringsi élelmezési konferenciával kapcsolatban az USA sajtója megállapítja, hogy a háboru utáni világtermelés a gabona terén 30 százalékkal, az állattenyésztésben 90 százalékkal, a tejgazdálkodásban 125 százalékkal és zsirnál, gyümölcsöknél és főzelékféléknél 300 százalékkal lesz emelkedő. Az északamerikai sajtó továbbá szükségesnek tartja, hogy a háboru után be kell vezetni az egész világra szóló egyetemes élelmiszerjegy-rendszert. Ezt egy nemzetközi élelmiszerelosztó központ felállításával tehetnék lehetővé, amely messzemenő teljhatalommal intézkedne és avatkozhatna be az egyes államok mezőgazdaságába. Ez a központ, a tervek szerint, foglalkozna a közfogyasztási cikkek nemzetközi árpolitikájának szabályozásával is. Az értekezlet résztvevőit többek között értesítették, hogy rövidesen egy másik értekezlet tartanak, amelyen a világ számára szükségrendszabályokat fogják megtervezni. Az értekezletet Marvin Jones, az amerikai államok által kiküldött résztvevők vezetője nyitotta meg. Beszédében előadta, hogy a célok, amelyekért harcolnak és dolgoznak, a világ szabadsága. A szabadság azonban keveset jelent azoknak az embereknek, akik éheznek. Az értekezlet célja, hogy „megerősítse a világ javainak elosztását, hogy senki se éhezzen” — írja az *Appenzeller Zeitung*. Az értekezlet terveivel kapcsolatban a német lapok mind egyöntetűen megállapítják — élőkön a *Deutsche Allgemeine Zeitung* — hogy az angolszászok ezzel az eljárással Európa mostani élelmezési rendjét fel akarják borítani és Európát Amerika termékeitől függővé tenni. Az egész nem más, mint: „Plain einer Hungerdiktatur”.

ÉSZAKAMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

Az USA-kormány a létfenntartási költségek olcsóbbítását szubvenciók útján kívánja biztosítani. Ennek a tervnek a részletei még nem ismertek, de az árkormánybiztos már közhírré tette, hogy július 1-ével 10 százalékkal leszállítják a hús-, kávé- és vajárakat. Az állami segélyeket a termelők illetőleg a nagykereskedők kapják.

Washingtoni jelentés szerint az USA kormánykörüli közölték, hogy az Egyesült Államokban rövidesen bevezetik a ruhajegyket, hogy az adagolás révén a ruházati cikkek egyenletes elosztását biztosítsák.

Amerikában még mindig nem sikerült megoldani a gumiproblémát. A közvélemény semmiestre sem várhatja, hogy belátható időn belül új gumibroncsokat hozzanak forgalomba. Ujabb jelentések szerint az árelenőrző hivatal áprilisi hatállyal leszállította a mógumiárakat. A csökkentés több esetben 20 cent.

Az Office of Price Administration ismertette a zúgkereskedelem terén folytatott adatgyűjtés eredményeit. Ezek szerint a legtöbb kihágást a benzinpiacon követik el, holott ezt büntetik a legszigorúbban. Az amerikai keleti partokon lévő 500 benzin-töltőállomás közül 70 lépte át az O. P. A. rendeleteit és 12 ezer élelmiszerkereskedő közül 40 százalék árusított a megengedettnél magasabb

áron. Mivel a gumibroncs volt az első cikk, amellyel a zúgkereskedelem megindult, ez a cikk teljesen eltűnt a kereskedelmből. Nagyban virágozik a jegyhamisítás is. A londoni *Daily Herald* jelentése szerint a newyorki rendőrség egy olyan bandát fedezett fel, amely 50 ezer gépkocsitulajdonos szükségletét látta el hamisított benzinjegyekkel.

DÉLAMERIKA

Argentínában ismét állandósul a papirhiány problémája a kanadai kiviteli korlátozások következtében. Az illetékes argentinai hatóságok azonban remélik, hogy a Svédországból meginduló árucserforgalom után sikerül leküzdeni a papirválságot.

A vajhiány mellett nehézségek merültek fel a cukor és sóellátás terén is. Ezzel kapcsolatban elrendelték a cukor- és sókészletek állami ellenőrzését.

Az ecuadori kormány lefoglalta az ország egész búza- és lisztzükségletét. A készlethez csak a földművelésügyi miniszterium különleges engedélyével lehet nyulni.

NAGYBRITANNIA

Lord Woolton közlelmezési miniszter egy londoni beszédében megállapította, hogy a jelenlegi háboruban Anglia élelmezési helyzete még nehezebb, mint az előzőben volt, mert az ellenfél olyan termékeny országokat tart megszállva, amelyek az előző világháborúban Angliának szállítottak. Az élelmezési nehézségeket fokozza még az is, hogy az ellenséges légitámadások igen nagymennyiségű élelmiszertartalékokat semmisítettek meg.

Mint a brit hírszolgálat közli, a háboru végéig nem mutathatnak be hethiradót az ir mozgóképszínházakban nyersanyaghiány miatt.

SPANYOLORSZÁG

A spanyol terméskilátások az utóbbi hetek bő eszései következtében igen megjavultak. Spanyolországnak általában a mezőgazdasági cikkek terén sikerült önellátóvá válnia.

A spanyol kormány törvényt hozott, amely szerint tejet csak szabott áron szabad eladni. A nagykereskedelmi ár vidékek szerint 1—1.70 pezeta literenként, a kiskereskedői ár 30 centimesoval lehet drágább. A szabott árak megszegéséért és a tejvizeléséért új súlyos büntetéseket vezetnek be.

A cukorrépa átvételi árának felemelésével a vetésterületek jelentékeny növelését sikerült elérnie a spanyol kormánynak. A kedvező időjárás következtében igen jó cukorrépa-átlagtermést várnak. Cukoripari körökben is berendezkednek arra, hogy az 1943—44. évi idényben ismét normális cukortermést dolgoznak fel.

FINNORSZÁG

Finn kormánykörök véleménye szerint a mezőgazdasági termények árát 25 százalékkal felemelik, de ez csak állami támogatás formájában kerül kifizetésre. Az áremelést oly módon hajtják végre, hogy a mezőgazdasági termények árát a rozs árához rögzítik. A rozs árát ezuttal 3.5 márkáról 4.8 márkára emelik fel és ebben az

arányban engedélyezik a többi mezőgazdasági termény árának megváltoztatását is.

FRANCIAORSZÁG

A párizsi szállodáknak megengedték — jelenti a *Nachrichten für Ausenhandel* — hogy az 1939. évi szeptember hó 1-én érvényben volt szabályhoz 25 százalék felárat számíthassanak hozzá. A francia kormány több, a német totális mozgósításkor életbelépett rendszabályokhoz hasonló rendelkezéseket bocsátott ki. A kormány többek között elrendelte, hogy átmenetileg be kell zárni az olyan üzleteket, amelyek nem kimondottan életbevágóan fontos cikkeket árusítanak. A prefektusokat, továbbá külön erre a célra alakított községi bizottságokat azzal bízták meg, hogy vizsgálják ki, mely mezőgazdasági üzemek nem rendelkeznek elégséges termelőeszközökkel, továbbá, hogy melyik mezőgazdasági üzemek tulajdonosai kötelesek termelőeszközöket, különösen traktorokat és mezőgazdasági gépeket, továbbá munkaerőt rendelkezésre bocsátani. A franciaországi olajhiány enyhítésére szőlőmagok kipréselését vették tervbe. Erre a célra szőlőmagtalanító gépeket vásárolt a francia kormány Olaszországban. Azzal számolnak, hogy az idén sikerül 60 ezer tonna szőlőmagot kipréselni. Ennek révén 3000 tonna kenőolajat lehetne nyerni.

OLASZORSZÁG

A felsőolaszországi rizstermőterületeken 300 ezer munkásnő áll munkában. A munkára jelentkezett munkások nagy száma azzal a rendelettel magyarázható, amely előírja, hogy a rizsföldeken dolgozók minden munkanap után 1 kg rizst kapnak saját hozzátartozóik ellátására. A nemzeti rizstermelési tervzet értelmében az idén 158.500 hektárnyi területen termelnek rizst, amely a múlt év folyamán megmunkált rizstermőterület nagyságának felel meg. Az 1943. évi termésű rizs árát a többi mezőgazdasági termékek árával egyidejűleg rögzítették. Eszerint a rizs ára minőségként és métermázsánként 180—229 lira között ingadozik. Az állam minden méternázsa beszállított nyers rizs után 14 lira árkiegészítést fizet.

SVÁJC

A svájci lapok nagy propagandát fejtenek ki a többtermelés érdekében. 34.859 hektárral kell többet megművelni ebben az évben, ha a csatát meg akarjuk nyerni az éhséggel szemben, írja a *Das Wochen Ende* május 9-i száma.

A nagyobb tejtermelésre való tekintettel — írja a *Neue Zürcher Zeitung* — június hónapra a tejadagokat felemelték. A felnőttek havi tejadagja 16 a gyermekeké 24 liter.

Befőzési célokra mint tavaly, az idén is fejenként 4 kg cukrot adnak ki. Ebből 2 kg május 1. és október 31-e között szerezhető be.

1939-től 1942-ig a svájci mezőgazdasági termékek árai közül legjobban a zab ára emelkedett. Az emelkedés 105 százaléka. A cukorrépa és dobozsajt ára 80—90 százalékkal emelkedett. A legkevesebbé drágultak a tej és burgonya. Ezeknek ára ma csupán egyharmad résszel több, mint 1939-

ben volt. Stampfli szövetségi tanácsos a napokban beszédet mondott. Beszédében rámutatott arra, hogy most a legfontosabb feladat a népesség nélkülözhetetlen élelmiszerekkel és nyers anyagokkal való ellátása.

NÉMETBIRODALOM

Az 1913. évi árszintet 100 egységgel alapul véve ez év április hízában a németországi nagykereskedelmi átlagos árindez 116 volt. Az egyes főcsoportok indexszámai a következők: mezőgazdasági termékek 118.5, ipari nyersanyagok és felgyártmányok 102.5 és ipari készgyártmányok 130.4.

A megélhetési indexszám egyes tényezői a következőképpen alakultak: a táplálkozási indexszám 132.6-ról április havában 133.3-ra emelkedett. Ennek a primör főzélékek áralakulása az oka. A ruházati indexszám változatlanul 177.2. A lakbérindex száma ugyancsak változatlanul 121.2.

Vadászok által lelőtt vadakból megtartható és a húsadagokba be nem számított vad mennyiségét újból szabályozták. Az egy-egy vadász által lőtt vad után az első harminc darabig három darabot, azon felül minden következő tizenöt darab után tarthatnak meg maguknak.

Az árkormánybiztos legújabb rendelkezése szerint az orvosi honoráriumok felemelése tilos. Az orvosok csupán az 1936. évi október 17-én felszámított tiszteletdíjakat kérhetik és fogadhatják el ma is.

UKRAJNA

Az ukrainai mezőgazdasági felügyeleti hatóságok gazdag gyűjteményt létesítettek a világ különböző búzafajtáiból s az 1942. év tavaszán a batbergi kísérleti gazdaságban a különböző fajták kivizsgálása végett kísérleti termelésbe kezdtek, amelyek jó eredményel végződtek. Jelenleg 65 különböző államból származó 3818 fajta ukrainai termésű búza áll a tudományos vizsgálatok rendelkezésére.

BULGÁRIA

Félhivatalos bulgár közlés szerint a dohányvetés területét még az idén 21.275 hektárral növelni kívánják.

A sertéshizlalás fokozása érdekében elrendelték, hogy a tejszövetkezetekben, malmokban, sörfőzdékben, konzervgyárakban, továbbá a nagyobb mezőgazdasági üzemekben felgyűlő ételmaradékokat sertéshizlalásra kell felhasználni. Egy új bizottság alapítja meg, hogy mely üzemeknek kell sertést hizlalniok ételmaradékokból és a hizlalandó sertések számát is.

Az ideai gabona- és hüvelyestermés egy részét Törökországban be kell szolgáltatni. Hat tonnás gabonatermésig a termés 25 százalékát, 6—15 tonnán felül pedig 50 százalékát kell beszállítani. Hüvelyesekből az egész termés 20 százaléka szolgáltatandó be.

JAPÁN

Japánban a háztartásokat csoportokba osztják a vásárlások egyszerűsítése érdekében. Minden csoportba átlag 10—12 háztartás tartozik. A háztartási csoportból minden reggel egy vagy két háziasszony indul csak el bevásárolni és a megvásárolt cikkeket a csoport tagjai között kiosztják. Ennek a megoldásnak köszönhető, hogy Japánban ismeretlen a sorbanállás.

Hirdessen a Magyar Lapokban

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12—27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza.

LAPUNK legközelebbi száma, a pünkösdi ünnepek után, kedden, a rendes időben jelenik meg.

JÉGBIZTOSÍTÁS. A gazdasági termények ára a háborús fogyasztás miatti nagy kereslet és a termelési költségek növekedése folytán, a korábbi évekhez viszonyítva, lényegesen emelkedett. Nem közömbös a gazdára nézve, hogy kenyér- és takarmány-magvakat s egyéb értékes terményeket sikerül-e betakarítani, vagy azok jégverés következtében elpusztulnak. A gazda ne hagyja terményeit jégbiztosítás nélkül. Köseön jégbiztosítást **AZ ELSŐ MAGYAR ÁLTALANOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG** helybéli: Szent László-tér 2. szám alatti főgynökségénél.

SZOMBATON DÉLUTAN FELHATKOR BESZÉL A SZENTATYA. Rómából jelentik: (MTI) A Pápa beszéde szombaton délután fél hat órakor lesz és nem mint előzőleg közölték. — Rómából jelentik: (MTI) Mint Vatikánvárosból jelentik az Acclesia című lapban Raela Torre író érdekes cikket írt a Szentatya békekezdeményezéseiről az elmúlt háborúban. A cikk hangsúlyozza XII. Pius béketörekvéseit.

Pünkösdi első napján nincs piac, másodnapján 10 óráig tart a piac és kedden lesz a hetivásár.

PÜNKÖSDI ISTENTISZTELETEK A NAGYVÁRADI EVANGÉLIKUS TEMPLOMBAN. Pünkösdi első napján délelőtt 10 órakor magyar nyelvű istentisztelet. Prédikál Turmezi Sándor espereslelkész. Ugyanekkor Nagyszalonán is lesz evangélikus istentisztelet délelőtt fél 11 órakor a ref. egyház tanácstermében, melynek szolgálatát Lovas Kovács András s. lelkész látja el. Pünkösdi első napján délután 5 órakor Nagyváradon német nyelvű istentisztelet. Prédikál Beyer Aurél vallásitanító-lelkész. Pünkösdi másodnapján délelőtt 10 órakor magyar nyelvű istentisztelet. Prédikál Lovas Kovács András s. lelkész.

Apostoli kormányzó ki nevezések. A Magyar Kurir jelenti: XII. Pius pápa Czapi Gyula egri érseket a veszprémi püspöki szék betöltéséig a veszprémi egyházmegye apostoli adminisztrátorává, Grósz József kalocsai érseket a szombathelyi püspöki szék betöltéséig a szombathelyi egyházmegye apostoli adminisztrátorává nevezte ki.

BÁRDOS LAJOS TIZEDIK GYERMEKE. Öröndetes esemény történt Bárdos Lajos, zenei életünk kitünőségének családjában: csütörtökön megszületett a tizedik gyermek. A tizedik gyermek kisleány lett és nagy most az öröm a Bárdos-lánykák körében, a kis Beátával ugyanis „kiegyenlítették”: most már öt fiú és öt leány énekel majd Bárdosék családi körében.

Szabályozták a faszén legmagasabb árát. Budapestről jelentik: (MTI) A Budapesti Közlöny szombati számában megjelent rendelet szabályozza a faszén legmagasabb forgalmi árát.

P. Borbély István — a hazai jezsuiták tartományfőnöke. A Magyar Kurir jelenti: Rómából jelentik, hogy a Magyar Jezuista Rend tartományfőnökévé P. Borbély István szegedi rektort nevezték ki.

A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok közleménye. A nagyméltóságú m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter ur egy konkrét ügyvel kapcsolatban a 22417—1943. K. K. M. II. sz. alatt kelt leiratával az 1922. XII. t. c. 72. paragrafusának mikénti alkalmazása tekintetében az alábbi elvi jelentőségű határozatot mondotta ki. Az 1922. XII. t. c. 72. paragrafusát alkalmazó állandó joggyalokrlat szerint közömbös az, hogy az ipar szüneteltetése az iparos hibájából, vagy az iparúdon kívülálló okokból következett-e be. Ha bármily okból bekövetkezett körülmények eredményeként valaki iparát egy évet meghaladó időn át nem gyakorolja, az 1922. XII. t. c. 72. paragrafusa vele szemben alkalmazhatóvá válik és iparát csak újabb iparjogosítvány alapján gyakorolhatja. A fenti elvi jelentőségű határozatot mihez tartás végett közöljük kereskedő tagjainkkal. Nagyvárad, 1943. június 12. A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok titkári hivatala.

Varrógép, kerékpár javítások!

JAKAB műszerész

KOSSUTH-U. 4.

TELEFON: 23-30.

Három hét alatt három hangversenyt adott Medgyaszay Vilma a budapesti Zenekadémián nagytermében. Három hangversenyen, három zsúfolt terem közönsége ünnepelte a renaissance-át élő legnagyobb magyar előadóművésznőt. Június 19-i szon-estje, amelyet a nagyváradai Református Kulturpalotában tart meg, művészi és társadalmi esemény lesz városunknak. Biztosítsa helyét elővételben a következő helyeken: Nemzeti könyvkereskedés (Rákóczi u. 11. tel. 14—23), Pallas könyvkereskedés (Rákóczi-ut 4. tel. 32—34) és Klein L. papírkereskedés (Kossuth-u. 1. tel. 25—40).

Mihez tartás végett közöljük az érdekeltektől, hogy minden iparos tanulóknak két heti fizetett szabadságidő jár. Az Országos Társadalom Biztosító Intézet az idén is kétételes ingyenes gyógyüdülésben részesíti az arra rászoruló iparos tanoncokat folyó év szeptember 20-ig. Erre való tekintettel kérjük a munkaadókat, hogy tanoncaiknak ezideig adják ki a szabadságot. Kedvezményes utazási jegyekért az Ipartestületnél kell jelentkezni. Minden igény jogosult ipari munkás és tanonc arcképet és munkaadói bizonyítványt hozzon magával, hogy alkalmazásban van. Az Ipartestület Elnöksége.

BUTORT színeset MEZEI-TŐL

Háló, kombinált és előszobák.

Konyha újdonságok.

Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Légtőlalmi közlemények. Kötelező légtőlalmi utánpótló tanfolyam kezdődik június 16-án délután 5 órakor a Ritók Zsigmond-u. állami népiskolában az alapképzésben már részvétel házparancsnokok és helyettesek részére. A kiképzés tartama 4 nap, napi 2 óra. Megjelenni tartoznak a házparancsnokok és helyettesek a következő utcákból: Horthy Miklós-utca és Rákóczi-ut mindkét oldalán lakók parancsnokok és helyettesek. Légtőlalmi Liga nagyváradai csoportja.

Megérkeztek az 50 százalékos utazási igazolványok. A jogosult iparimunkások és tanoncok rendelkezésére áll az Ipartestületnél. Minden igénylő egy fényképet és munkaadói igazolást vigyen magával.

Felhívás. A vas- és fémpari szakosztály felhívja azon tagjai figyelmét, akiknek Andrányi vaskereskedés által feketelemez utalványaik V-53. szám és horganyzott lemez utalványaik V. számmal vannak ellátva — anyagukat legkésőbb folyó hó 20-ig okvetlenül vegyék át.

Beiratkozások a nagyváradai m. kir. áll. Szent László gimnáziumba. A beiratkozásokat a gimnáziumban folyó hó 12-én 8 óráig kezdődőleg tartjuk a Csengeri-tuca 4. szám alatti állami tanulóotthonban, Igazgatóság.

Jó tanácsot adok! Ha jó fiúzt akar, valót, jól elkészítve és jó szabású, modern formát, formásító stranfűzők hozott anyagból, akkor csak

Kováts Sándornéhoz

menjen, nem hiába fírad

Szent Gellért-u. 10. Nilgész telep.

BELVÁROSI

Csak 16 éven felülieknek!

Ne kérdezd ki voltam

A Karády különleges egyéniségére írt izgalmas témájú dráma!
Karády, Német Romola, Vizváry Mariska, Illosvay Katalin, vítez Benkő, Juhász J.

Pünkösdi műsorunk a legjobb magyar vigjáték

A miniszter barátja

Főszerepben: Páger, Komár Julia,

a CASINO-ban.

Fodrász iparosok pünkösdi zárórja. A fodrász iparosok szakosztálya ez uton hozza tagjai tudomására, hogy a fodrász-üzletek pünkösdi első napján, (vasárnap) egész nap zárva maradnak. Hétfőn, ünnep másodnapján déli 12 óráig tarthatók nyitva. Az Elnökség.

KÖZSZEMLÉRE TETTÉK KI AZ EBADÓ KIVETÉSI LAJSTROMÁT. Nagyvárad thj. város fogyasztási adóhivatala 17.571/1943. II. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad thj. város fogyasztási adóhivatala közönségre teszi, hogy az 1943. évre összeállított és fenti számú polgármesteri határozattal érvényesített ebadó kivetési lajstrom Bémer-tér 4. szám alatti hivatalos helyiségében 1943. évi június hó 16—30-ig a délelőtti hivatalos órák alatt 8—12 óráig 15 napi közszemlére van kitéve. Felhívjuk azon ebtulajdonosok figyelmét, hogy akik ebeiket f. évben a felhívás dacára sem jelentették be, hogy reájuk a f. évi ebadó az adóhivatal az 1942 évi állapotnak megfelelően vetette ki. Az ebtartási szabályrendelet 11. szakasza alapján figyelmezteti az érdekelteket, hogy ezen közhírtételtől számított 15 napon belül a kivetési lajstromot megtekinthetik és ugyanezen időn belül ellene felebbezéssel élhetnek. Nagyvárad, 1943. június hó 11-én. **Városi Fogyasztási Adóhivatal.**

BEIRATÁS A „SZILÁGYI ERZSÉBET” REFORMÁTUS LEÁNYGIMNÁZIUMBAN. Az 1943—44. tanévre szóló beírások folyó hó 12-én, szombaton kezdődnek. Kérjük a tanítató szülőket, hogy gyermekeiket most irassák be. Beírunk minden arravaló, keresztény származású tanuló felekezeti különbség nélkül. Igazgatóság.

Felhívjuk az összes fésűs mestereket, hogy három napon belül az Ipartestület nyilvántartójánál, Losonczy Gábor urnál saját érdekükben, az anyagbiztosítás végett, az iparjogosítványukkal együtt szíveskedjenek megjelenni. Szaru-anyag végett.

Felakasztotta magát egy háztartásbeli alkalmazott

(Nagyvárad.) Ma reggel gyógyithatatlan betegsége miatt felakasztotta magát **Pois Erzsébet** 44 éves, József nádor-utcai lakos, háztartásbeli alkalmazott. Mire levágták, már meghalt.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetetlen férjem, édesapánk, apósnk

Gyuricza Antal

elhunyta alkalmával fájdalom munkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetet mond

a gyászoló család

Rádió-műsor:

VASÁRNAP, JUNIUS 13.

Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.15 Hírek.
8.30 Összinté beszéd.
9.00 Református istentisztelet. Igét hirdető Ravasz László dr. püspök.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébániatemplomból. A szentbeszédet dr. Szívós Donát bencés tanár mondja.
2.15 Levente-műsor.
12.55 Szórakoztató zene.
13.45 Hírek.
14.00 Művészlemez.
15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata.
15.00 Magyar nóták.
16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
17.00 Orosz Juila csevegése.
17.10 Tarka délután.
19.00 A Ligetben szól a katonazene.
19.30 Márkus László csevegése.
19.45 Stefániai Lászlóffy Margit zongorázik.
20.05 Rádiógyűveleg.
21.10 Játék a holdfényben. Vigjáték.
22.00 Hangképek a pünkösdi sport.
22.35 Pertis Pali cigányzenekara.
23.00 Táncczene.

HÉTFŐ, JUNIUS 14.

Budapest I.

- 8.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.15 Hírek.
9.00 A Rádiózenekar műsorából.
9.35 Bucsujárás a Mátrában. Közvetítés.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a budai ferencesek templomából. — A szentbeszédet Uzdóczy Zdravecz István püspök mondja.
11.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Rózsák-terén lévő görög katolikus magyar plébániatemplomból. A szentbeszédet dr. Krajinák Gábor tb. kanonok mondja.
12.35 Az Operaház zenekara.
14.00 Művészlemez.
15.00 Fekete Péter. Operett három felvonásban. Közvetítés a Vigszínházból.
16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
18.00 Pápay Klára mesél.
18.15 Orlyai tánczenekar.
19.00 Zenés hangképsor a budapesti filmtermékből.
20.00 Könnyű zene — könnyű percek.
21.40 Hírek.
22.15 Zenekari művek.
23.15 Táncczene.

KEDD, JUNIUS 15.

Budapest I.

- 8.00 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 A rádiózenekar műsorából.
11.15 Berliini Filharmonikusok.
11.40 Divattudósítás.
12.10 Melles Béla zenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Radics Gábor táncgyűjtése.
15.00 Szalonötös.
15.30 Gyermekdélután.
16.00 Jutagári Testvériség Dalkör.
17.00 Aldo Marsili olasz gimnáziumi tanár előadása.
17.30 Pertis Pali cigányzenekara.
17.35 Az Operaház diszeladásának közvetítése: Hunyadi László.
19.45 Dr. Isov Kálmán előadása Erkel Ferencről.
21.10 Látogatás Molnár C. Pálnál.
21.10 Táncczámok zongorán.
21.30 Táncczámok zongorán.
23.10 Régi dal — régi tánc.

SZERDA, JUNIUS 16.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Zenekari művek.
11.15 Ifjúsági énekkarok.
11.40 Móricz Pál elbeszélése.
12.10 Szórakoztató zene.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Folyamerők fuvózenekara.
15.00 Horváth Jancsi cigányzenekara.
15.35 Nagy magyar regények.

- 15.00 Szimfonikus zenekar.
17.00 Fodor János énekel.
17.20 A Légóalmi Csportfőnökség közleménye.
17.40 Gül Baba, egyveleg.
18.00 Honvédműsor.
19.00 Apróságok Európa legidősebb uralkodójának életéből.
19.15 Hebe Stignani ária- és dalestje.
21.10 Táncczene.
22.10 Szórakoztató zene.

Budapest II.

- 18.50 Olasz nyelvoktatás.
19.15 Dániel Anna előadása.
19.45 Schumann: Karnevál.
20.10 Markó Árpád előadása.
20.30 Szendlay László cigányzenekara. Utána: Hírek.

CSÜTÖRTÖK, JUNIUS 17.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Székesfővárosi Tűzoltózenekar.
11.15 Operarézszetek.
11.40 Schelken Palma előadása.
12.10 Az 1. honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Illiczy László szalonzenekara.
15.00 A rádiózenekar műsorából.
16.00 Monostory Margit előadása Egerről.
17.00 A soproni műgyetemisták vidám délutánja.
17.30 Muzsikáló Belváros.
18.10 Német hallgatóinknak.
18.30 Horváth Dudás Józsa cigányzenekara.
19.30 Zengő századok.
20.05 A modern táncczene szimfonikus formái.
21.10 Rónai András dr. előadása.
21.30 Berliini állami opera zenekara.
22.10 Rendőrzenekar.
23.10 Magyar nóták.

Budapest II.

- 18.50 Francia nyelvoktatás.
19.15 Táncczene.
19.45 Réthelyi Oszkár előadása.
20.10 Beethoven szimfóniák. Utána: Hírek.

PÉNTEK, JUNIUS 18.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Zenekari művek.
11.15 Sovinsky László szalonzenekara.
11.40 Simon Margit felolvasása.
12.10 Légierők fuvózenekara.
12.50 Szórakoztató zene.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Beszkárt-zenekar.
15.05 A rádiózenekar műsorából.
15.25 Mogyorós István előadása.
16.00 Horthy emlékek Nagybanán. Közvetítés.
17.00 A Budai Dalárda hangversenye.
17.40 Liszt: Magyar rapszódia.
17.50 Sportközlemények.
18.00 A magyar katonai utja. A Főméltóságú Kormányzó Ur születésnapján Endrődi Béla köszöntőjét elmondja Somlay Artur.
19.00 A Főméltóságú Kormányzó Urat 75. születésnapján Kállay Miklós m.

APRÓHIRDETÉSEK

Allást nyee

Vegyí vasalónőt állandó munkára felveszek. Szilágyi, Szent János-utca 62. szám. 182

Összeadni és szorozni jól és gyorsan tudó, gépirásból lehetőleg jártas férfi vagy női munkaerőt azonnalra keresek. Jelentkezni délelőtt 8—10 óra között a Dohányvárosi utcában. Belezny Antal-utca 9. sz. 187

Ügyes kiszolgálónőket felvesz Sándor drogéria, Rákóczi-ut 7. 191
Oskeresztény gépirónót azonnal alkalmazok. Dr. Bozsódi, Pável-utca 19. 190
Varró- és tanuló lány felvétetik. Szigligeti-ut. 15. Dóbe. 196

Szűcssegédek, bőrkikészítő munkásokat és gépészeket heti 100—150 P fizetéssel felveszek. Ajánlatok Barkó szűcs mester, Debrecen címre küldendők. 195

Szoptatós dajkát, aki gyermek nélkül tud jönni, nagy fizetéssel felveszek. Végh. Liliom-utca 13. 194

Allást keres

Szobainas, éves bizonyítvánnyal ajánlkozik uri házhoz. Címe: újságáros bódé, pénzügyi palota. 197

Smyrna szőnyeg 3 és fél 4 és fél méretű eladó. Megtekinthető: naponta délután 4 óráig. Cím a kiadóban. 206

Üzlethelyiség, esetleg lakással együtt is, piactér közelében kiadó. Értekezni: Frangepán-u. 2. ajtó 12. 205

Pénztár és okmány, valamint tüzmentes Wertheimszekerényeket megvételre keresek. Stern Béla géptechnikus, Kossuth-u. 20. 204

Adás-vétel

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszerekkel, készíti Beesényei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 29—89

Eladó 61 katasztrális hold föld 2 tagban és 7 katasztrális hold belsősséggel 4 szobás lakással, minden gazdasági épülettel Esztár községben. Dr. Suhajda György ügyvéd, Nagyvárad, Ritoók Zs. u. 24. 192

Jókarban levő kétszemélyes fürdőkiadó. Peszty Árpád-utca 52.

Karikahajós varrógépet, jó állapotban megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 173

Ingatlan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyha és fürdőszobás, kertes házat központban megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 323

Bármilyen

Ingatlan

adás-vétel, csere vagy bérlet-ügyben bizalommal keresse fel MEZEI ingatlanforgalmi irodát agy N Sándor u. 19. Telefon: 27—50

Magánházak eladók a város különböző utcáin 2600, 7500, 9500, 18 ezer, 20 ezer, 25 ezer, 37 ezer, 40 ezer pengő vételárban. Jelínek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 208

Szőlő és gyümölcsös, egyezeregy száz négyzetméteres, Istenhegyen eladó 7500 pengőért. Száldobágyon ház négyzetméteres telekkel 6500 pengő. Jelínek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 209

Bérbeadó Alsókörsoldalon harminchaldas földbirtok. Jelínek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 211

Eladó

a város belterületébe nyúló négyholdas mintabarackos és szőlő, városi telekkel és négylakásos városi modern bérház, a bérház külön is eladó, valamint külön eladó a gyümölcsös és szőlő parcellázva is. Kizárólagos megbízott Jelínek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 207

Eladó telkek: Szerencse-u. 1. ház mellett házhely külön ugyanott Úteg-utca nyíló gyümölcsös. Katona József-utcaiban ezernégyzetméteres telek kétezzer pengő. Szent Gellért utcában ötszáz négyzetméteres házhely tízezer pengő, Lovas-utca hátamögött, Körösparton szép telek tízezer pengő. Jelínek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 210

Eladó olcsón üzletház hat lakással. Templom-u. 3. 212
Eladó 2x1 szoba konyha ház, Kinizsi Pál-u. 34. azonnal beköltözhető. 213
Nemzetközi-uton eladó beköltözhető kisebb magánház. Érdeklődni Teglavető-u. 58—A. 214

Eladó 1 szobás, fürdőszobás magánház, beköltözhető, 25 ezer pengő. Másik 2x2 szobás fürdőszobás, 4x1 szobás mellékhelyiségekkel, egyik 2 szobás beköltözhető. Másik üzletház vendéglő és fűszerüzlettel, 2 szobás fürdőszobás lakással, beköltözhető. Több telkek és szőlők. Tatayné, Szigligeti-u. 12. szám. 215

Lakás

Kétszobás szolnoki lakásomat elcserelem 1 vagy 2 szobás lakásért. Cím a kiadóban. Özv. Seresné, Ritoók Zs.-u. 22.

Elcserelem Kolozsváron Baross-tér 4 szám alatt levő 2 szobás, fürdőszobás lakásomat, Nagyváradon a pályaudvar közelében levő hasonló lakással. Cím: Nemes Ede, Kolozsvár. 201

Különlele

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Patkányirtást felelősség mellett vállalok. Levelezőlaphívásra házhoz megyek. Paupié Károly, Hid-utca 19. 179

Sírhelyek, hős emlékek készítése és betűvését olcsón vállalom.

BALÁZS kőfaragó, Francia-u. 55.

Felszólítom azt a 2 gyermekes hölgyet (nevet nem említek) aki hétfőn délelőtt a Czillér üzlethöz elvitte az esernyőmet, hogy a további kellemetlenségek elkerülése végett, haladéktalanul vigye azt oda vissza és adja ott át. 203

Váradai tanítók közül ki cserélné 27 tanerős államihoz Máramarosszigetre. „Költözködés fizetve” jelíre a kiadóba. 200

Elsőrangú tánciskolai buffé. Jogfolytonos italmeréssel. Nagyvendéglő. Fűszerüzletek. Étkedők. Fodrászüzletek. Kaphatók. Társítások. Székely, Magyar-utca 3. szám. 199

Brandisz magánnyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál, Nagyvárad, Hodossy u. 30. 198

Postagalamb kék 14 42 1060 számmal elrepült, befogója vagy nyomravezetője jutalomban részesül Kezdődy, Csáky-utca 65. szám. 216

Elveszett

Elveszett kis női karóra Baross-utcától Sánc-utca 34-ig. Becsületes megtaláló jutalomban részesül Városi Vasútnál. 193

Oktatás

Szabó Ferenc GYORSIRÓ. és GÉPIRÓISKOLAJA, Nagyvárad, Nyári gyorsított tanfolyamok. Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941.—42.) Vidékieknek vasúti kedvezmény. — Telefon: 29—78.

KIADÓTULAJDONOS.

SIENY LÁSZLÓ-NYOMDA K.-E.

76- és felelős szerkesztő: Feltaláló kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc Szent László-nyomda Rt.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.